SVOBODA
Founded in 1893 in Jersey City, NJ
Published by the Ukrainian National Association

www.svoboda-news.com



СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз

Рік 120, ЧИСЛО 2, П'ЯТНИЦЯ, 11 СІЧНЯ 2013 РОКУ 1893 Vol. 120, No. 2, FRIDAY, JANUARY 11, 2013 $1.00

Заробітчани „тінізують" перекази в Україну, бо не довіряють владі

Катерина Недеснова

КИЇВ. – Майже 4 млрд. дол. надійшло в Україну від заробітчан протягом минулого року – такі дані оприлюднив український Національний банк. Позаторік ця цифра становила 7 млрд. дол. Втім, в парляментському Комітеті з питань соціяльної політики припускають, що справжня сума переказів була торік принаймні удвічі більшою.

Українці дедалі частіше передають гроші через знайомих або через посилки, уникаючи незручної й дорогої системи електронних переказів. Експерти вказують на недовіру до держави і влади, як основну причину „тінізації" закордонних грошових переказів.

Колишній мешканець Тернополя В. переїхав до США 2009 року після того, як виграв „зелену картку". Вже чотири роки він мешкає і працює у Чикаго. Молодий чоловік розповідає, що, при всій любові до України, навряд чи повернеться на батьківщину, адже, спробувавши на смак кращого життя, важко повертатись до гіршого, хоч і рідного.

Щомісяця заробітчанин переказує в Україну близько 100 дол. Для цього він використовує електронні сервіси „Western Union" або „MoneyGram". Однак, кілька разів вартість послуги перевищувала суму переказу.

Член Комітету з питань соціяльної політики та праці Верховної Ради, „реґіонал" Олександер Стоян погоджується, що відсоток за послуги переказу коштів зависокий і штовхає заробітчан до інших, тіньових способів передання грошей. Він розуміє, що ніхто не хоче відривати від серця зароблені власною працею гроші, однак, нарікає на те, як ці люди потім претендують на високу пенсію.

Член цього ж комітету, „ударівець" Павло Розенко вважає, що причина криється глибше, а саме – у недовір'ї українців до влади і держави. Влада намагається збільшити оподаткування доходів громадян, валютних приходів і продажу валют, і це викликає недовіру з боку суспільства і пошук нових способів передання грошей.

„Очевидно, що зменшення офіційної цифри переказів з-за кордону пов'язано з тим, що українці все менше довіряють державі. І якщо весь бізнес України потрохи переходить у тіньовий сектор економіки, то так само і доходи, і перекази українців „тінізуються". Люди намагаються захистити себе від втручань влади у їхню діяльність і зайвий раз показують, що вони не хочуть, щоб держава щось знала про їх додаткові доходи", – вважає П. Розенко.

Отож на сьогоднішній день найпопулярніший спосіб передання грошей – через руки. Фізичні особи-нерезиденти та юридичні особи можуть ввозити в Україну готівкою не більше як 10 тис. евро без декларування, йдеться у постанові Нацбанку. *(Радіо „Свобода")*

О. Тягнибок – проти „загравань" і з Митним союзом, і з ЕС

КИЇВ. – 9 січня керівник Всеукраїнського об'єднання „Свобода", депутат Верховної Ради Олег Тягнибок в розмові з журналістами висловився проти „загравань Президента Віктора Януковича і з Митним союзом, і з Европейським союзом"

На думку О. Тягнибока, Україна веде подвійну гру у перемовинах з Росією щодо Митного союзу, намагаючись „всидіти на двох стільцях", але є надто багато підстав сумніватися, чи вдасться довго проводити таку лінію, адже, за словами політика, „Москва жорстко розставляє акценти" у цьому питанні.

„Одночасно загравати з Митним союзом та з Европейським союзом неможливо. Повинна бути зформована чітка стратегія зовнішньої політики", – сказав народний депутат. Він остеріг, що Президент В. Янукович самочинно може переорієнтувати вектор руху країни на зближення з Росією.

Коментуючи внутрішньополітичні пляни своєї партії, О. Тягнибок повідомив, що відразу після відновлення парляментських засідань „Свобода" має намір виступити проти законопроєкту, що заборонює історично давні вислови, оголосивши їх „ксенофобськими".

(Закінчення на стор. 3)

Ю. Тимошенко оголосила акцію громадянської непокори

8 січня колишній прем'єр-міністер України Юлія Тимошенко, яка вже другий рік перебуває в тюремному ув'язненні, у відкритому листі до Президента Віктора Януковича оголосила акцію громадянської непокори. Нижче вміщуємо текст цього документу.

Пройшов вже рік і сім місяців з того моменту, як ви захопили мене в заручники та силою і обманом утримуєте у полоні. Так само силою ви захопили та узурпували владу в країні, взяли курс на українофобство та клептократію.

Завдяки вам Україна майже втратила шанс стати европейською державою.

Українці вже четвертий рік вимушені жити в несправедливості, несвободі, приниженні та бідності. Вони не поважають вас, але бояться. Вони бояться, що ви позбавите їх роботи, бізнесу, свободи, перспективи для дітей.

Держава, яку ви вособлюєте, може в будь-яку мить безкарно відібрати все у кожного.

Щоб зменшити в суспільстві страх перед вашим режимом, щоб ще раз сказати, що ви принижуєте і руйнуєте Україну, я оголошую свою особисту акцію громадянської непокори.

Саме таке моє право передбачене ч. 5 ст. 55 Конституції України. На сьогодні це єдине моє право, яким я можу зараз скористатися.

Я публічно кажу вам, що ми всі – я, Юра Луценко, інші політв'язні, народ України – ми всі – політичні заручники, яких ви тримаєте під оптичним прицілом. Я вважаю, що ми всі не маємо громадянського права з цим змиритися. Ми всі зобов'язані вас, Вікторе Федоровичу, якомога швидше зупинити.

Сьогодні я починаю свою особисту акцію громадянської непокори, і з цього моменту я, по-перше, більше не визнаю ваших прокурорів та слідчих – вони не ті, за кого себе видають, вони не справжні, вони – ваша, Вікторе Федоровичу, корумпована, аморальна, політично заанґажована злочинна група, леґіон нових пукачів, ряжених у погони, портупеї та кокарди.

Ваші прокурори та слідчі діють іменем України, але їх гимном була і залишається „Мурка" (тобто пісня, популярна серед кримінальників – редакція „Свободи").

Для них не існує ні законів, ні Конституції, ні офіцерської честі. Поводитися з ними, як із справжніми прокурорами та слідчими, помилково та негідно патріотів України.

(Закінчення на стор. 4)



ХАРКІВ. – Активісти дніпропетровської організації Всеукраїнського об'єднання „Батьківщина" 6 січня виступають з колядками біля 5-ої лікарні, де утримують Юлію Тимошенко. (Фото: УНІАН)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Золота стало менше

КИЇВ. – Золотовалютні резерви Національного банку України (НБУ) в 2012 році скоротилися на 22.8 відс. – з 31.8 млрд. дол. до 24.5 млрд. дол., повідомив 5 січня НБУ. Резерви в чужоземній валюті у грудні 2012 року скоротилися на 3.3 відс., у золоті на 3.5 відс. Зовнішній борг України в 2013 році зросте до 80-82 відс. Внутрішнього валового продукту (ВВП). Про це сказано в презентації Центру Разумкова, підготовленій директором економічних програм центру Василем Юрчишиним. Сума державного й ґарантованого державою боргу України в листопаді 2012 року зросла. Станом на 30 листопада 2012 року зовнішній борг становив 36.47 млрд. дол. (58 відс. від загальної суми боргу). На думку експертів, неґативним тенденціям сприятимуть зниження експортних доходів, ризики відпливу капіталів. При цьому дефіцит платіжного балансу в 2013 році може становити 5.5 відс. ВВП, переважно через великий обсяг імпорту енерґоносіїв, а середньорічний показник інфляції – 5 відс. *(УНІАН)*

Ю. Тимошенко заявила про отруту

ХАРКІВ. – 5 січня на ім'я начальника Качанівської виправної колонії (ч. 54) від засудженої Юлії Тимошенко надійшла заява про загрозу її здоров'ю і життю під час перебування в лікарні „Укрзалізниці". У заяві вказано, що до миючих засобів та косметичних препаратів сторонніми особами могли бути додані отруйні речовини. У зв'язку з цим керівництво колонії провело службову перевірку, що спростувала присутність сторонніх осіб на території охоронюваної зони лікарні. Зразки миючих та косметичних засобів було передано до Харківського науково-дослідницького інституту судових експертиз. Згідно з експертним висновком від 5 січня, досліджені препарати не містять слідів розчинних солей ряду отрут: барію, свинцю, кадмію, миш'яку, талію, ртуті, вісмуту та цинку. *(УНІАН)*

Українці не прилетіли на свята

КИЇВ. – Через скасування рейсів в Україну авіокомпанії „АероСвіт" 196 українців 6 січня затрималися на летовищі Хошиміна (В'єтнам), 6 січня в Тель-Авіві (Ізраїль) у складному становищі опинилися 54 громадяни України, 5 січня з Стокгольму (Швеція) не вилетіли 40 українців, яких 6 січня, за сприяння Посольства України у Швеції, вдалося відіслати в Україну. Ще близько 80 пасажирів не змогли вилетіти до Києва з Ташкенту (Узбекистан). Міністерство закордонних справ України повідомило, що станом на 7 січня за кордоном вимушено залишалися принаймні 240 громадян України. Компанія „АероСвіт" заявила, що має намір працювати далі, незважаючи на порушення справи про банкрутство. Фінансові проблеми перевізника вперше виникли наприкінці 2012 року, коли через заборгованість перед російською компанією „Росавіяція" на певний час було відмовлено в обслуговуванні рейсів „АероСвіту" на території Росії. Компанія, створена у 1994 році, має 28 літаків виробництва компанії „Boeing", також використовує літаки перевізників-партнерів. *(Бі-Бі-Сі)*

Відкрито музей Василя Стуса

ДОНЕЦЬК. – Наприкінці грудня 2012 року, за два тижні до 75-річчя Василя Стуса, в Донецьку відкрили літературний музей поета. Він зайняв половину кімнати в обласній науковій бібліотеці ім. Надії Крупської. На відкриття експозиції прийшли люди, які знали В. Стуса з навчання у школі, педагогічному інституті, праці в газеті. Однокурсник поета Микола Колісник приніс листи від друга, з яким підтримував стосунки багато років. Історія вшанування пам'яті В. Стуса на Донеччині така само складна, як і доля самого поета-дисидента. 15 років тому на громадських засадах створили історико-літературний музей поета. В обласному центрі для нього приміщення не знайшлося, і експозицію розташували в Горлівці, де поет вчителював два роки. До нового зібрання увійшли зразки виробів, що їх політв'язень виготовляв в ув'язненні, тканина тюремного одягу того часу, вовняна куртка поета, чернетки окремих творів, фотографії, збірки віршів. *(Бі-Бі-Сі)*

ЮНІСЕФ відсвяткував своє 15-річчя в Україні

Вероніка Ващенко

КИЇВ. – 17 грудня 2012 року Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ), який вже 15 років разом з партнерами працює для покращення життя дітей та сімей в Україні, спільно з Посольством Еспанії в Україні та часописом „Forbes" організував з нагоди цієї дати благодійний захід для допомоги дітям. Українські підприємці, державні посадовці, дипломати, активісти громадянського суспільства та відомі особистості взяли участь у заході та підтвердили свою відданість дітям України, що опинились у складних життєвих обставинах.

На заході учасники почули історії двох друзів ЮНІСЕФ – Аліни та Петра з Одеси, яким випала нелегка доля, але завдяки своєчасній допомозі вони змогли знайти вихід з складних обставин.

„Ми повинні об'єднатися і докласти спільних зусиль, щоб допомогти кожній дитині в Україні", – зазначила Юкіе Мокуо, представник ЮНІСЕФ в Україні.

Був показаний фільм „Чемпіони з підворіття", який отримав спеціяльну нагороду ЮНІСЕФ на Одеському міжнародному кінофестивалі. 10-річна українська співачка Анастасія Петрик, яка перемогла на конкурсі дитячого „Евробачення-2012", привітала ЮНІСЕФ та гостей своєю відомою піснею „Небо". Для гостей грав джаз-бенд Наталії Лебедєвої з дуетом юних скрипалів Іллі Бондаренка та Тетяни Жмендак, а також виступали п'ятирічна гімнастка Емілі, фіналістка телевізійної програми „Україна має талант", та Тетяна Піскарьова з донькою. Відомий народний артист України Володимир Гришко порадував всіх своїм співом, закриваючи святковий вечір ЮНІСЕФ.

1 листопада 2012 року віце-прем'єр-міністер України, міністер соціяльної політики Сергій Тігіпко, уповноважена Верховної Ради з прав людини Валерія Лутковська та голова Представництва Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні Ю. Мокуо підписали п'ятирічну програму співпраці між Урядом України та ЮНІСЕФ на 2012-2016 роки. Її бюджет на п'ять років складає понад 20 млн. дол.

Програма спрямована на виконання зобов'язань, викладених у Конвенції ООН про права дитини, яку ратифікувала Україна, зокрема на забезпечення права кожної дитини виховуватись у родинному середовищі, поліпшення харчування дітей, захист від насильства та жорстокого поводження, підтримку більш ефективної політики в інтересах дітей в Україні. ЮНІСЕФ працює у понад 190 країнах світу заради захисту та підтримки дітей. В Україні представництво ЮНІСЕФ було відкрите у 1997 році після підписання Україною Основної угоди про співробітництво між Урядом України та ЮНІСЕФ.



Уповноважена Верховної Ради з прав людини Валерія Лутковська (зліва) та голова Представництва Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні Юкіе Мокуо під час підписання програми співпраці з ЮНІСЕФ.



Учасники святкової програми до 15-річчя діяльности ЮНІСЕФ в Україні.

„Русскій мір" підкрадається все ближче

Сергій Горицвіт

ОДЕСА. – Після парляментських виборів у жовтні минулого року українофоби втягають Одеський національний університет ім. Іллі Мечникова у політичні скандали. „Реґіонали" звинуватили викладачів історичного факультету в пропаґанді українського націоналізму серед молоді, оскільки за Всеукраїнське об'єднання „Свобода" проголосували 4.8 відс. одеситів. А в 135-ій окрузі, розташованій в Приморському районі міста, де найбільше студентських гуртожитків, „Свободу" підтримали 5.94 відс. виборців. Мандат народного депутата отримав за списком „Свободи" Павло Кириленко, керівник її обласної організації.

У відповідь на напади з боку влади і їй на догоду 6 грудня у гуманітарному корпусі університету на Французькому бульварі відкрито так званий „Русскій культурний центр". Цей штаб аґітації за „Русскій мір" прикрашено гербом Російської Федерації, зображеннями Кремля, іншими атрибутами Росії.

Відповіддю на відкриття цього явно антиукраїнського „центру" Росії стала протестна акція патріотично налаштованого студентства та викладачів університету. Вони підняли державні прапори, плякати з написами „Інтернаціоналізм чи русифікація?", „Великий консул Російської імперії прийшов у гості до малоросів. Вітаємо консула!". Учасники акції співали Гимн України і скандували „Слава Україні!".

Дуже прикро, що спровоковане „реґіоналами" керівництво найстарішого і найбільш толерантного одеського вищого навчального закладу дозволило втягнути себе в ганебний процес приниження власної держави.

Одеса

Україна – одна з найбільших проблем ЕС

Василь Зілгалов

ПРАГА. – Організація з безпеки і співпраці в Европі (ОБСЕ) дійшла висновку, що в Україні „під час парляментських виборів 28 жовтня 2012 року не було створено справжніх конкурентних умов між різними політичними силами". ОБСЕ оприлюднила офіційну підсумкову оцінку цих виборів, про що написали 4 січня европейські газети. Впливові західні аналітики критикують пасивну і непослідовну зовнішню політику Европейського союзу та називають однією з найбільших зовнішніх проблем Брюселю у 2013 році якраз Україну. Оглядачі також звертають увагу на те, що „Україна, наперекір позиції Росії, створює кращі умови міжнародного усиновлення українських дітей".

Польська „Ґазета Виборча" інформувала про те, що в підсумковому звіті ОБСЕ про українські парляментські вибори від 28 жовтня минулого року, серед іншого, наголошено, що „на цих виборах не було достатніх умов для конкуренції між політичними силами". Одна з головних причин цього, на думку ОБСЕ, – вибіркове правосуддя, коли сумнівними рішеннями судів в Україні низка провідників політичних сил була позбавлена можливостей брати участь у цих виборах. Зокрема названі імена ув'язнених українських політиків Юлії Тимошенко та Юрія Луценка. Польська газета також зауважує, що ще напередодні оприлюднення інформації про звіт ОБСЕ з'явилася телеграма Міністерства закордонних справ України, де мовиться, що деякі оцінки у підсумковому звіті ОБСЕ „носять явно політичне забарвлення". ОБСЕ також вважає, що на цих виборах мали місце зловживання державними фондами для фінансування кампанії правлячої партії, непрозорість щодо інформування виборців, нерівний доступ різних політичних сил до засобів масової інформації. ОБСЕ вважає, що Україна має виправити ці проблеми, з удосконаливши виборче законодавство в державі.

Оглядач „Вол-стріт джорнел" Норман Лоуренс аналізує проблеми зовнішньої політики ЕС і критикує деякі її неґативні, на його думку, сторони, на кшталт непослідовности, пасивности Брюселю, відсутности у нього єдиної позиції щодо ключових питань міжнародної політики. Серед п'яти найбільш серйозних випробовувань для ЕС у зовнішній політиці у 2013 році він називає й Україну. Аналітик зауважує, що 2012 рік був часом повного розриву зв'язків з Україною з боку деяких провідників ЕС через вибіркове правосуддя влади Віктора Януковича і переслідування нею своїх політичних противників. Він також констатує, що, незважаючи на несприйняття багатьма в Европі дій влади у Києві, все ж ЕС у грудні заявив про сподівання підписати Угоду про асоціяцію з Україною в листопаді 2013 року. Саміт „Україна-ЕС" на найвищому рівні запланований на лютий цього року, звертає увагу аналітик, але, як наголошує Н. Лоуренс, деякі провідні офіційні особи в Брюселі вже заявили, що, на їхню думку, влада в Києві не заслуговує на тісні зв'язки з ЕС. Інші вважають Україну стратегічно важливою і хотіли б уникнути підштовхування Києва до Росії у промосковський евразійський бльок із його Митним союзом.

Ще одна польська газета, „Жечпосполіта" звертає увагу на політичну суперечку про усиновлення дітей, яка загострилася між США та Росією внаслідок законодавчих кроків російської Державної думи у відповідь на „акт Маґнітського" в Конґресі США. Видання також наголошує, що „влада у Києві, наперекір Росії, покращує для чужинців процес усиновлення українських дітей". Газета з Варшави інформує, що в Україні на усиновлення очікують понад 26 тис. дітей. Серед них понад 1,500 дітей у віці до п'яти років. У минулому році в Україні були усиновлені понад 2,000 дітей, чужоземці усиновили 700 малюків. *(Радіо „Свобода")*

Антиукраїнська акція реґіоналів

Сергій Горицвіт

ОДЕСА. – 26 грудня 2012 року біля будівлі обласної ради місцеві організації Партії Реґіонів, Комуністичної партії та партії „Родіна" влаштували так званий „антифашистський мітинг". Для забезпечення масовости за розпорядженням місцевих властей були мобілізовані під страхом звільнення з роботи працівники державних і комунальних підприємств, студенти і учні технікумів. Їх доставили спеціяльно замовленими автобусами, спорядили партійними прапорами та заздалегідь написаними плякатами „Фашизм не пройде", „Ми не запрошували „Свободу" в Одесу", „Геть націоналістів!".

Організаторами антиукраїнської акції стали народні депутати, члени фракції Партії Реґіонів Ігор Марков і Генадій Труханов. На сесії міської ради вони оголосили, що ініціюють створення в Одесі „антифашистського комітету", зажадали позбавлення приміщення „Просвіту", яка, на їхній погляд, „займається у місті пропаґандою націоналістичних ідей". Принагідно І. Марков повідомив, що напередодні у Верховній Раді одеськими реґіоналами була створена „міжфракційна антифашистська група".

Депутати обласної ради у позачерговому порядку розглянули питання про створення „антифашистського комітету" і схвалили резолюцію учасників віча. За неї проголосували 106 депутатів з 117 присутніх на сесії.

Після віча студенти відмовлялися фотографуватися для преси, не хотіли казати, де вчаться, тому що соромилися участи у цій антиукраїнській акції. Один з них сказав: „Чим більше буде таких акцій, тим більше буде прихильників „Свободи".



Комуністи під час українофобської акції. (Фото: Сергій Горицвіт)

О. Тягнибок...

(Закінчення зі стор. 1)

„Ну, зареєстрував депутат від Партії Реґіонів Вадим Колесніченко законопроєкт про заборону вживання слів „жид", „москаль" та „хохол". Це ж смішно. Якщо їх заборонять, то треба заборонити й „Кобзар" Тараса Шевченка, у ньому є такі слова. І не можна буде ставити у київському театрі ім. Івана Франка п'єсу „Москаль-чарівник", – пояснив керівник „Свободи", при цьому наголосивши, що його партія не була і не є антисемітською. *(Бі-Бі-Сі)*

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Замки і палаци руйнуються

ЛЬВІВ. – Українські підприємці виявились неспроможними порятувати на Львівщині рештки оборонного замку XVI-XVII ст. у Старому селі і палац Потоцьких XIX ст. у Тартакові. Львівська область стала першим реґіоном в Україні, де пам'ятки архітектури у 2010 році передали в оренду приватним особам. Однак, цей проєкт виявився невдалим, замок і палац нині ще більше зруйновані, ніж до передання. Історичні об'єкти залишились у власності держави, концесіонер має право ними користуватись, а землю отримав в оренду. Було укладено угоду про передання палацу в Тартакові на 49 років з приватному інвесторові з Волині Ігореві Новосадові, а замку – львівському ресторатором Михайлові Рибі. Начальник управління охорони культурної спадщини обласної державної адміністрації Валерій Потюк 8 січня заявив, що перерве угоди з обома концесіонерами, оскільки вони не виконали своїх обіцянок, не підготували бізнес-проєктів. Підприємці не бажали вкладати гроші у реставрацію пам'яток, а одразу мали намір створити готельні номери і ресторани, щоб заробляти гроші, але старі замки і палаци потребують спершу великих капіталовкладень. *(Радіо „Свобода")*

Дефляція шкодить Україні

КИЇВ. – За минулий рік в Україні не було інфляції – вперше за 10 років споживчі ціни навіть дещо знизилися, повідомили 8 січня у Державній службі статистики. Найбільше подешевшали продукти харчування – овочі, цукор. Подорожчали транспорт, алькоголь, тютюн та безалькогольні напої. В уряді вважають це досягненням. Проте експерти називають дефляцію ознакою кризи в економіці, а спроби штучно стримати ціни – загрозою для основних галузей. Економіст Інституту економічних досліджень та політичних консультацій Дмитро Науменко в коментарі для Радіо „Свобода" назвав дефляцію ознакою кризових явищ в Україні та результатом непродуманих дій уряду, адже інфляцію фактично відклали на майбутнє. Зазвичай подорожчання національної валюти (дефляція) шкодить галузям, які працюють на експорт, бо їхня продукція стає дорожчою в доларах, а відтак є менш конкурентною. Однак, цього разу найбільшої шкоди завдано аґрарному секторові, оскільки його продукція ще й подешевшала всередині країни. Директор Українського клюбу аґрарного підприємництва Володимир Лапа сказав: „Якщо собівартість цукру – 6.5 грн. за кілограм, а продають його (оптом) по 4.9 грн., то кому буде надалі вигідно вирощувати цукровий буряк?". *(Радіо „Свобода")*

Зросло число політичних міґрантів

КИЇВ. – 2012 рік позначився збільшенням кількости українських діячів, які покинули Україну з політичних причин. Представники влади запевняють, що йдеться про суто кримінальні справи. Між тим експерти припускають, що через політичний тиск, зокрема на представників опозиції, Україна має усі шанси перетворитися на Білорусь. Майже рік був змушений переховуватися колишній голова Харківської обласної адміністрації, а нині народний депутат від „Батьківщини" Арсен Аваков, проти якого у січні 2012 порушили кримінальну справу за підозрою у перевищенні службових повноважень. Опозиційний політик побачив у цьому політичні переслідування і виїхав до Італії, де йому вдалося скасувати наказ „Інтерполу" на арешт. Найбільше політичних біженців з України нині є у Чехії. У 2011 році з відповідними заявами до неї звернувся 101 громадянин України, що майже удвічі більше, ніж у 2010 році. Історик і політолог Олександер Палій вважає, що українських політиків переслідують за політичну діяльність, у підприємців хочуть відібрати бізнес. Тих, хто може підкріпити прохання про надання притулку інвестиціями в місцеву економіку, за словами О. Палія, нині готові прийняти США й усі країни Европейського союзу. Подібним шляхом пройшла свого часу сусідня Білорусь, констатує колишній Посол України у Республіці Білорусь Роман Безсмертний. *(„Голос Америки")*

АМЕРИКА І СВІТ

Людська дружба рятує економіку

ВАШІНҐТОН. – Політичні експерти підкреслюють, що американську економіку від більш ніж ймовірного обвалу врятували лише дружні взаємини між віце-президентом Джо Байденом і провідником республіканців у Сенаті Мічем Макконелом. Саме завдяки цій людській дружбі переговори між республіканцями-конґресменами і Білим Домом закінчилися рятівним компромісом. Інша річ – чи довго він потриває, адже законопроєкт, ухвалений в новорічну ніч, не вирішує усіх проблем, зокрема найбільшої з них – бюджетних обмежень, а тільки відкладає вирішення цього питання на декілька найближчих місяців. Ці тяжкі переговори виявили не лише глибоку прірву між республіканцями і демократами, але й розкол всередині Республіканської партії, оскільки найконсервативніша її частина вважає свого речника в Палаті Представників Джона Бейнера занадто ліберальним і під час конґресових баталій за уникнення фіскального обвалу відверто виступила проти нього. Дж. Бейнерові довелося шукати підтримки серед демократів. „Джон Бейнер не представляє консервативного руху. А нам потрібний хтось, хто може виразно пояснити, чому американці повинні підтримати консервативний курс і чому вони мають вірити в ринкову економіку", – сказав член Партії чаювання Рон Меєр. (*„Голос Америки"*)

Небезпека педофілії – постійна

ВАШІНҐТОН. – Газета „Вашінґтон таймс" повідомила, посилаючись при цьому на директора Іміґраційної та митної поліції Джона Мортона, про арешт 245 педофілів по цілій країні, який дозволив врятувати від сексуальної наруги 123 дітей. Спецоперація почалася в листопаді 2012 року. 44 з врятованих від біди дітей мешкали під одним дахом з злочинцями, решта 79 терпіли насильство поза своїми домами. П'ятьом дітям ще не виповнилося й трьох років. 222 педофілів були зарештовані на території США (39 з них – в Каліфорнії), решта – в шести інших країнах. Затриманих звинувачують в педофілії або у виготовленні і розповсюдженні дитячої порнографії. Д. Мортон повідомив, що на цих арештах спецслужби не зупиняться, і боротьба проти педофілії буде все гострішою. (*„Lenta.ru"*)

„Фатх" скликало віче у місті Ґаза

ҐАЗА, Західній берег Йордану. – 6 січня тисячі палестинців вийшли на головні площі Ґази, щоб відзначити 48-мі роковини заснування палестинського руху „Фатх". Це було перше масове віче у Смузі Ґази від 2007 року, тобто від того часу, як контролю над містом перебрало суперницьке угрупування „Гамас". Під час віча прихильники „Фатх" вигукували різні гасла і вимахували жовтими та чорними прапорами. Рух „Фатх" був заснований у 1965 році колишнім палестинським провідником Ясиром Арафатом. Віднедавна довготривале напруження між угрупуваннями „Фатх" і „Гамас" почало зменшуватися. В листопаді минулого року обидва рухи зобов'язалися посилити співпрацю – після того, як Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй визнала Палестину країною-спостерігачем, хоч ще і не членом ООН. (*„Голос Америки"*)

Південна Корея і Японія – за порозуміння

СЕУЛ. – 4 січня у столиці Південної Кореї відбулася зустріч новообраного президента країни Пак Кин Хе з Фукусіро Нукаґою, посланцем нового прем'єр-міністра Японії Шінсо Абе. Метою переговорів між ними було започаткування процесу розв'язання гострих суперечок між обома країнами. П. К. Хе висловила сподівання, що з приходом до влади нових урядів в обох країнах з'явилася реальна можливість відновити атмосферу довіри і тісної дружби. Ф. Нукаґа передав для П. К. Хе листа від Ш. Абе, в якому японський прем'єр назвав Південну Корею найважливішим сусідом Японії і запевнив про свою відданість ідеї поліпшення двосторонніх взаємин, затьмарених не лише японським колоніяльним правлінням на Корейському півострові в 1910-1945 роках, але й новішими територіяльними суперечками. (*„Голос Америки"*)

НА ТЕМИ ДНЯ

Українці Словаччини: бути чи не бути?

Олександер Гаврош

Поїздка до Пряшева завжди ховає в собі інтригу. Як правило, сумну. Бо вістки, які поступають з найзахідніших природних теренів українства, непокоять і тривожать. Українська меншина Словаччини вперто бореться за своє збереження, але допомогти їй у цьому, виглядає, нема кому.

У своїй книзі „Національна меншина перед зникненням?" закордонний член Національної Академії Наук України Микола Мушинка подає статистичні дані про українське населення Пряшівщини. Цифри вражають: якщо у 1846 році там було зафіксовано 187 тис. наших земляків, то у 1919 році – вже тільки 134 тис., а в 1950-му – 48 тис. Третина з того, що було століттям раніше (і це в той час, коли народжуваність у Карпатах сягала до десяти дітей у родині).

У повоєнній Чехословаччині ставлення до українців змінилося. Вони отримала офіційний статус національної меншини і змогли проводити культурну та освітню роботу. Це принесло свій результат і сповільнило денаціоналізацію. За останнім переписом близько 40 тис. громадян Словаччини зголосилися до української (чи русинської) національности. Себто, за 60 років втрати становлять 20 відс. чисельности меншини.

Однак, значно більшими є втрати на культурному полі. Практично все шкільництво переведено на словацьку мову, за винятком десятка шкіл, де українська ще вивчається. Єдину україномовну газету „Нове життя" перевели з тижневого режиму у двотижневий. Перестав виходити україномовний місячник „Дружно вперед", історія якого нараховувала кілька десятиліть. Якщо раніше в українській пресі працювали десятки людей, то нині всю роботу роблять фактично двоє – Мирослав Іллюк (редактор „Нового життя",) та Іван Яцканин (редактор двомісячника „Дукля" та дитячого місячника для дітей „Веселка").

Тривалість радіопрограм українською мовою на Словацькому радіо зменшили на третину. Студію українських програм перевели з Пряшева, що й є природним центром місцевого українства, до Кошиць.

Майже повністю словакізувала свою діяльність Греко-Католицька Церква на Словаччині. Православні ще тримаються церковно-слов'янської мови у Богослуженні, але теж послуговуються переважно словацькою мовою.

Фінансування культурних та видавничих програм української меншини постійно зменшується. Словацька влада досі не виділила грошей на вже проведені протягом 2012 року культурницькі акції української меншини (хоча вони були заплановані у бюджеті). Таким чином все робиться у борг, що вносить напругу і нервовість у діяльність громадських організацій.

За таких обставин можна дивуватися самому факту існуванню українства у Словацькій Республіці.

Поміж тим, українці Словаччини не здаються, а продовжують завзято відстоювати своє право на життя у своєму природному середовищі. Про це й засвідчила міжнародна конференція „Українські мас-медія в Словаччині після 1945 року та презентація в них України", яка нещодавно відбулася у Пряшеві.

Окрім відомих україністів Словаччини – М. Мушинки, Юрія Бачі, Зузани Джупинки, Марії Фолріх, Йосифа Шелепця, Йосипа Вархоли, виступили і провідні журналісти і письменники– М. Іллюк, І. Яцканин, Павло Богдан, Ганна Чаварга, Юрій Дацко, Зузана Ганудель, Іван Гвать та інші.

Долучилися до розмови про українську журналістику Словаччини і гості з України: відомий публіцист Віталій Карпенко з Києва, науковці Юрій Бідзіля, Світлана Пахомова, Ярослав Джоганик з Ужгороду.

Конференція засвідчила великі традиції української журналістики у Словаччині. Перша радіопрограма вийшла в етер ще 1934 року – 78 років тому. Усього виходило друком понад 10 різноманітних періодичних видань. Найстаріше з них – „Нове життя" вже має 61-річну історію.

(Закінчення на стор. 17)

Ю. Тимошенко...

(Закінчення зі стор. 1)

Саме тому з сьогоднішнього дня я більше жодного разу не буду з ними спілкуватися, давати їм жодних пояснень, відповідати на їхні запитання або брати участь у будь-яких замовних кримінальних провадженнях. А вони є очевидно замовними. Хай самі, без моєї участи імітують „чесне" слідство.

По-друге, з цього моменту на знак протесту я більше жодного разу не приїду добровільно в ваш суд, бо це вже давно не суд, це – інквізиція без справедливости та чести для 46 млн. громадян України. Ваші псевдосуди та псевдосудді, Вікторе Федоровичу, гниють та смердять. Немає сенсу від них очікувати правосуддя, фаховости та неупереджености.

Вони – леґіон спітнілих та безвольних кірєєвих, тому мені немає чого робити в таких судах – судіть без мене. Коли ви, Вікторе Федоровичу, будете продовжувати проти мене політичні репресії та далі псувати залишки свого політичного обличчя, то доставляти мене до суду вам доведеться із застосуванням грубої фізичної сили.

Такому примусу я буду чинити фізичний опір настільки, наскільки у мене вистачить сил і життя. І це буде моя особиста боротьба проти політичних репресій, неодиктатури та, в тому числі, псевдосуддів та псевдосудів.

І останнє – третє. З цього моменту я більше не підпорядковуюсь встановленим вами тюремним знущанням. Я більше жодного разу не дозволю провести мій особистий огляд або обшук моїх речей. Я буду фізично захищатися, незважаючи на хворобу, я буду робити це так, як я зможу.

Я більше не увійду до своєї тюремної палати поки ви, Вікторе Федоровичу, не знімете там свої відеокамери, через які ви цілодобово підглядаєте за мною, зазираєте в ліжко, в душ, в туалет, стежите за тим, як я перевдягаюся, їм, сплю, спілкуюся з лікарями та захисниками.

Цікаво, чи підтримують вас, Вікторе Федоровичу, в таких чоловічих розвагах ваші сини Олександер та Віктор. Ми всі, українське суспільство, маємо право знати, чи таким самим є моральний стан у ваших спадкоємців трону.

Я більше не увійду в свою тюремну медичну палату, поки ви не виведете з неї вартових, які там знаходяться незаконно і які стоять біля мого ліжка, коли я сплю або проходжу медичні процедури, які сидять біля мого столу, коли я їм або працюю.

Я вам раджу перевести вартових із моєї спальні в свою. Більше я не буду миритися з безпрецедентним порушенням вами ст. 28 Конституції України, як по відношенню до мене, так і по відношенню до кожної людини в нашій країні. Час мого терпіння та толерантности завершений.

Я знаю, що ви обов'язково продовжите розправлятися зі мною і далі, але це, Вікторе Федоровичу, вам нічим вже не допоможе. Щоб ви зі мною далі не робили, ви вже програли. Навіть шансу виправити вашу політичну трагедію не існує.

Всі вже знають, ким ви є насправді. Ваш авторський портрет написаний вами власноручно та представлений світові. Портрет не дуже симпатичний, але щирий, як ваша посмішка.

Я впевнена, що більшість українців не змириться з приниженням, яке ви пропонуєте нашим громадянам, кожен знайде свою індивідуальну форму громадянського протесту та непокори, таку, як зможе, таку, яка буде доступна.

Наприклад, так, як зробила ведуча телебачення, коли під час оголошення на „УТ-1" прогнози погоди знайшла сили повідомити людям правду про діючий режим, або студентка, яка кинула в обличчя міністрові-українофобові букет квітів.

Українці будуть діяти, я знаю, вони не змиряться з принизливим існуванням, яке ви їм пропонуєте. Ви теж це знаєте, я впевнена.

До скорої зустрічі, Вікторе Федоровичу, дуже скорої. (*„Українська правда"*)

Вручення „Діямантової ювілейної медалі“

МОНРЕАЛЬ. – „Діямантова ювілейна медаля“ Королеви Єлизавети II була вручена трьом членам канадсько-української громади – адвокатові Євгенові Чолієві, режисерові Юрієві Луговому та д-рові Романові Сербинові під час офіційної церемонії, котру провів Конґрес Українців Канади (КУК) 1 грудня 2012 року на засіданні Дирекції КУК.

Після вручення нагород відбулася громадська зустріч та прийняття в „Дельта-Монреаль-готелі“, під час якої виступив президент КУК Павло Ґрод.

Є. Чолій спеціялізується на корпоративному та комерційному праві, був президентом КУК, а тепер очолює Світовий Конґрес Українців.

Д-р Р. Сербин є істориком, почесним професором історії в Університеті Квебек в Монреалі і фахівцем з історії України. Він є визнаним експертом з Голодомору та автором багатьох статтей і книг з історії України XIX і XX ст. Д-р Р. Сербин є редактором наукового журналу „Дослідження Голодомору“ („Holodomor Studies“).

Ю. Луговий є визнаним режисером з 35-літнім досвідом роботи в кінематографії, членом Академії Канадського кіна і телебачення. Він створив, очолив фільмування і відредаґував багато незалежних, переконливих фільмів, включно з документальними фільмами „Окрадена земля“ („Genocide Revealed“) і „Свобода має ціну“ (Freedom Had a Price).



Під час вручення нагороди Роман Сербин (зліва) та Павло Ґрод.

КУК

Пластуни передали Вифлеємський вогонь миру

Олександер Воловенко

ДОНЕЦЬК. – 29 грудня 2012 року Донецька округа Пласту – Національної скавтської організації України передала Вифлеємський вогонь миру громадськості области.

Вогник, який запалюється в храмі Різдва Христового у Вифлеємі і скавтською естафетою передається через усю Европу до України, об’єднав навколо себе представників громадських організацій Донецька, Маріюполя, Авдіївки, Старобешевського, Тельманівського, Мар’їнського та Красноармійського районів Донеччини.

Родинно-затишна атмосфера заходу гармонічно відповідала ідеї миру і братерства у передчассі Різдвяних свят.



Урочисте передання в Донецьку Вифлеємського вогню миру.

Співає кобза Тараса Силенка

Роман Коваль

КИЇВ. – 29 грудня 2012 року кобзареві Тарасові Силенку виповнилося 40 років.

Свої витоки рід Силенків веде з древнього села Мисайлівка, на Богуславщині. Його мама Леся працювала редактором у видавництві „Музична Україна“. 1991 року Т. Силенко став сиротою. Було йому тоді 18 років. Спілкування з кобзарями Миколою Будником, Володимиром Горбатюком, Володимиром Кушпетом дало йому напрям у житті. Потім була студія при Національній капелі бандуристів.



Кобзар Тарас Силенко

Вступив до Київського університету культури. Щоб вижити, працював охоронцем. Закінчивши університет, здобув фах фолкльориста і викладача народної художньої творчости. Став дійсним членом Всеукраїнської кобзарської спілки, а згодом ще й Історичного клюбу „Холодний Яр“.

Т. Силенко кобзарював у містах і селах, виступав на концертах і фестивалях, вшановував полеглих за волю України та їхні могили. Концертував майже в усіх областях України, а також в Австрії, Білорусі, Латвії, Литві, Німеччині, Північній Кореї, Польщі, Румунії, Росії, Словаччині, Франції, Чехії. Грав ролю кобзаря у художніх фільмах „Чорна Рада“, „Богдан Хмельницький“, документальних стрічках „Кобзар“ і „Вільне козацтво“. За його участю поставлено вистави Ніни Матвієнко „Золотий камінь посіємо“ та „Обніміться, брати мої“, створену Володимиром Вовкуном композицію „Чорна рілля ізорана“ до річниці Голодомору 1932-1933 років.

В його репертуарі – понад 150 історичних пісень, дум, баляд, романсів на історичну, козацьку, гайдамацьку та обрядову тематику.

В Україні є чимало бандуристів, які оспівують подвиг Українських Січових Стрільців та Української Повстанської Армії, але лише Т. Силенко і Тарас Компаніченко співають про Визвольну війну в Україні 1917-1920 років.

АМЕРИКА І СВІТ

Китайці полюбляють Каліфорнію

ЛОС-АНДЖЕЛЕС. – Упродовж минулого року США відвідало понад мільйон китайців, кожен з яких залишив тут в середньому по 6,000 дол. готівки. А це – понад 6 млрд. дол. для економіки, котра тепер дуже потребує поштовху. Найбільше китайських туристів відвідує Каліфорнію, де осіла велика громада вихідців з Китаю. Економіст Фердінандо Ґуера каже, що в Каліфорнії китайці витрачають удвічі більше грошей, ніж пересічний закордонний турист. В туристичній компанії „SHINE“ у Лос-Анджелесі стверджують, що тільки за 2011 рік їхній бізнес зріс на 30 відс. за рахунок груп з Китаю. У 2012 році кількість туристів з Китаю значно зросла, оскільки американський уряд спростив процес отримання віз, а ще тому, що туристичні кампанії штату пропонують гостям з Китаю різні розваги, де чути китайську мову, де можна замовити традиційні китайські страви тощо. *(„Голос Америки“)*

Щоб запобігти психічним відхиленням

ВАШІНҐТОН. – Після недавньої трагічної загибелі 20 шестирічних і семирічних дітей у штаті Конектикат різні громадські організації та окремі діячі, включаючи Президента Барака Обаму, закликали до перегляду системи психіятричної опіки в Америці. Коаліція психіятрів звернулася з відкритим листом до Б. Обами та Конґресу з вимогою негайного реформування системи психіятричної опіки. Фахівці пропонують подвоїти кількість програм психіятричної допомоги, запровадити спеціяльні тренінґи для вчителів та усіх шкільних працівників, аби вони навчилися розпізнавати ознаки психічних розладів та надавати першу допомогу у кризових ситуаціях. Дотепер лише третина людей з розумовими та психічними розладами отримувала медичну допомогу. Автори листа також закликають до запровадження заборони на продаж автоматичної та напівавтоматичної зброї. *(„Голос Америки“)*

Европейським пенсіонерам – біда

СТРАСБУРҐ. – Згідно з підрахунками Еврокомісії, щороку в Европейському союзі стає на 2 млн. більше людей понад 60-річного віку. Тобто приріст удвічі вищий, ніж 10 років тому. Вже сьогодні країни Европейського союзу витрачають на пенсії близько 10 відс. Внутрішнього валового продукту. В державах Еврозони налічується майже 120 млн. пенсіонерів. Це чверть усього населення. Експерт Фонду Фрідріха Еберта Міхаель Давдерштет остерігає, що людей, котрі перестають працювати, все частіше очікуватиме соціяльна катастрофа. В першу чергу високий рівень нужди загрожує літнім громадянам Еспанії, Портуґалії та Греції. Позитивним прикладом в ЕС вважають Швецію, де вже понад 10 років тому пенсійний вік узгоджений з очікуваною тривалістю людей. Нині у Швеції найвища занятість серед людей віком від 55 до 64 років. Згідно з опитуваннями, 61 відс. жителів Еврозони воліли б працювати і в пенсійному віці, якщо для цього були б створені відповідні умови“. *(„Кореспондент“)*

10 млрд. дол. – постраждалим від „Сенді“

ВАШІНҐТОН. – 4 січня Палата Предстиавників схвалила виділення 9.7 млрд. дол. для допомоги постраждалим від гураґану „Сенді“. Схвалений законопроєкт поданий у Сенат для узгодження. Вже раніше сенатори підтримали пакет допомоги жертвам „Сенді“ в розмірі 60.4 млрд. дол. – саму таку суму Президент Барак Обама попросив від Конґресу в листопаді 2012 року на подолання наслідків стихійного лиха. Однак, республіканці, котрі після виборів до Конґресу зберегли більшість у Палаті Представників, виступили проти того пакета, підкресливши, що означена сума перевищує загальний бюджет Департаментів внутрішніх справ, праці, фінансів і транспорту, і вимагали додаткових розрахунків. Тому остаточне голосування щодо всієї суми відбудеться 15 січня. Збитки від гураґану „Сенді“ оцінюються до 100 млрд. дол. Разом з тим економісти підрахували, що витрати на відновлення жител та інфраструктури можуть принести для економіки США додаткові 140-240 млрд. дол. *(„Голос Америки“)*

Неукраїнський уряд України

„Сім'я" Президента Віктора Януковича та олігарх Рінат Ахметов стали двома партнерами у формуванні нового Кабінету міністрів України. Микола Азаров залишився осторонь і втратив контролю над Секретаріятом уряду. В. Янукович відновив посаду міністра Кабінету міністрів, яку отримала Олена Лукаш. Вона формуватиме порядок денний Кабінету міністрів, подаватиме М. Азарову на підпис рішення уряду і керуватиметься дорученнями Президента, статус яких взагалі не врегульовано Конституцією. Провідні позиції зайняли люди, яких визначила сім'я Президента, передовсім його син – Олександер Янукович.

Першим віце-прем'єром став Сергій Арбузов – банкір президентського сина, який має з часом замінити М. Азарова. В попередньому уряді сім'я президента як неформальне угрупування контролювала Міністерство фінансів через Юрія Колобова, а тепер утворила на базі податкової та митної служб нове Міністерство доходів і зборів, яке очолив Олександер Клименко – донецький висуванець О. Януковича з Макіївки. Міністерство енерґетики та вугільної промисловости очолив Едуард Ставицький – ставленик О. Януковича. У новому уряді „сім'я" також продовжує контролювати Міністерство внутрішніх справ (Віталій Захарченко) та Міністерство аґрарної політики (Микола Присяжнюк). Ці шість осіб – С. Арбузов, Ю. Колобов, О. Клименко, В. Захарченко, Е. Ставицький і М. Присяжнюк утворюють так звану „велику шістку", яка дбає про інтереси В. Януковича та його сина.

Міністер закордонних справ Леонід Кожара, колишній науковець з Вищої партійної школи Компартії України, завжди був „донецькою" альтернативою Костянтинові Грищенкові, який тепер став гуманітарним віце-прем'єром без повноважень у новому уряді. Найбільше досягнення Р. Ахметова – це призначення віце-прем'єром губернатора Дніпропетровської области, колишнього керівника ахметівських гірничо-збагачувальних комбінатів Олександра Вілкула. Міністер юстиції Олександер Лавринович зберіг посаду в уряді до травня, коли досягне 65-річного пенсійного віку і віддасть посаду Андрієві Портнову з Луганська, або О. Лукаш. Залишився в уряді Дмитро Табачник, як відвертий прихильник Росії та антиукраїнець.

Перевагу серед міністрів мають далекі від національної свідомости вихідці з Донеччини – С. Арбузов, Юрій Бойко, В. Захарченко, О. Клименко. Поряд з посиленням в уряді позицій олігархічних сил, сталося збільшення числа „північних варягів" – приходьків з Росії. Перелік очолює сам М. Азаров з Калуги, котрий досі не може оволодіти державною мовою. За ним йдуть міністри Павло Лебедєв з Краснодарського краю, Ігор Прасолов з Мурманської области, Раїса Богатирьова з Уралу, Олег Проскуряков з Казахстану. О. Лукаш народилася в Молдові, стала новою дружиною генерала Григорія Ілляшова, який закінчив Вищі курси КҐБ в Новосибірську і працював оперативним уповноваженим особливого відділу КҐБ СРСР в Середній Азії.

Чи зможе цей уряд управляти економікою держави? Сумнівно. Найбільший ризик для України – повернення зовнішніх боргів. Україна має виплатити 9 млрд. дол., з яких 6 млрд. – Міжнародному валютному фондові. В резерві золотовалютних фондів Національного банку України є 25 млрд. дол. Якщо забрати 9 млрд. дол. з резерву, настане кінець української економіки.

Усе більше людей виїздить за кордон на заробітки. З України виймається ресурс, який не відтворюється. Залишки організованого населення, які не мають змоги реалізувати себе поза Україною, в Україні радикалізуються. Будь-який поштовх (техногенна катастрофа чи масові заворушення) може призвести до вибуху. Це усвідомлює чужинський уряд і намагається вирвати якомога більше для себе за час своєї тимчасовости.



СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Газета заснована у 1893 році — Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Рома Гадзевич
Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800 **E-mail:** svoboda@svoboda-news.com
Fax (973) 644-9510 **Website**: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:
Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: $65.00 на рік, $40.00 на півроку.
Для членів УНСоюзу – $55.00 на рік, $35.00 на півроку.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністрація	Володимир Гончарик	☎ (973) 292-9800 x 3041 **E-mail**: admin@svoboda-news.com
Оголошення	Володимир Гончарик	☎ (973) 292-9800 x 3040 **Fax** (973) 644-9510 **E-mail** adukr@optonline.net
Передплата	Марійка Пенджола	☎ (973) 292-9800 x 3042 **E-mail** subscription@svoboda-news.com

ІСТОРІЯ

Як українці стали „остарбайтерами"

Генеральне консульство України в Нью-Йорку

До 70-річчя початку насильного вивезення мирного населення з території окупованої німцями України на примусові роботи в роки Другої світової війни.

Початок вивезення на працю

Майже кожна українська родина зазнала лиха трудових депортацій, кожен з 40 жителів окупованих німцями областей України під цивільним або військовим управлінням був вивезений до Німеччини (до серпня 1943 року).

Примусова праця в нацистській Німеччині та повоєнна радянська політика репатріяції драматично позначилася на долях мільйонів жителів України, радикально змінивши їх життєвий шлях.

Перші українці опинилися на німецькій примусовій роботі ще влітку 1939 року. Це були мешканці окупованого угорськими військами Закарпаття, яких вивозили на працю до Австрії. Наступними на початку вересня 1939 року потрапили до Райху галичани – військовослужбовці польської армії, які опинилися в полоні й з часом були переведені до категорії цивільних робітників.

Перші цивільні робітники з окупованої вермахтом України стали добровільно виїжджати до Німеччини ще влітку 1941 року з дистрикту „Галичина".

До початку німецько-радянської війни нацистське керівництво не плянувало використовувати в промисловості своєї країни робочу силу з окупованих територій СРСР (зокрема й з України). Навпаки, розроблялися схеми масового винищення мільйонів місцевих мешканців та німецької колонізації захоплених радянських земель. Зрив „блискавичної війни" восени 1941 року, необхідність проводити позиційні бойові дії та мобілізовувати все більше німецьких селян і робітників до армії змусили Гітлера частково змінити свої винищувальні пляни й піти на використання трудових ресурсів з окупованих східніх територій в економічних інтересах Третього Райху.

Від аґітації до депортації

Більшість робочої сили з України було доставлено на територію нацистської Німеччини та її союзників примусово. Але починалося все з вербування добровольців. Першу спробу набрати на роботи до Райху криворізьких гірників німецькі установи здійснили ще восени 1941 року. У підсумку з запланованих 12 тис. робітників на початок 1942 року вдалося вивезти лише 760 гірників.

Аґітаційна кампанія нацистів в Україні почалася взимку 1942 року – у розпал голодної зими. Добровольцям обіцяли гідну платню, гаряче харчування та догляд за рідними на час перебування працівника в Німеччині. Першочергове значення надавалося великим українським містам Харкову, Києву, Сталіне (Юзівці), Дніпропетровську. Під тягарем безробіття, голоду й невлаштованости населення великих промислових центрів ставало бажаною здобиччю вербувальників.

Перший ешелон з 1,117 робітниками-спеціялістами вирушив з Харкова до Кельна 18 січня 1942 року, другий – до Бранденбурґу – 21 січня. Вивезення з Києва розпочалося 22 січня 1942 року, коли до Німеччини було відіслано 1,500 осіб. 24 лютого перший потяг від'їхав з Сталіного. Особливістю початкових німецьких трудових наборів була чітка спеціялізація робітників за професіями (перевага віддавалася чоловікам-будівельникам, металюрґам, гірникам), а також їхній здебільшого добровільний характер.

Досить швидко ситуація почала мінятися, адже Німеччину вже не задовольняла кількість добровольців.

З весни 1942 року німці розпочали масові облави на місцеве населення, з залученням до цього поліції та солдатів вермахту. Запроваджена система з обіцянок, соціяльного тиску і брутального терору дала їм змогу того року депортувати з окупованих східніх територій понад 1 млн. робітників, більшість з яких (714 тис.) були вихідцями з України.

Наступний рік позначився для жителів України новою акцією, тепер вже мобілізацією працездатних 1923-1925 років народження. Масова „евакуація" жителів України з зони бойових дій, починаючи з осені 1943 року і впродовж усього 1944 року, також набрала характеру повального постачання робочої сили до Німеччини.

За 1941-1944 роки загальна кількість „остарбайтерів" становила 2.8 млн. осіб. Переважна більшість українських громадян була доставлена до Німеччини з окупованої території України внаслідок жорстокого примусу впродовж 1942-1944 років. За різними підрахунками, з України (в сучасних кордонах) було вивезено від 2 до 2.5 млн. робітників на примусову працю до Райху.

Більшість „остарбайтерів" працювали на приватних підприємствах. Продуктивність праці остарбайтерів була досить високою і становила серед чоловіків 60-80 відс. у порівнянні з продуктивністю німецьких робітників, а серед жінок – 90-100 відс.

Основні положення стосовно використання праці східніх робітників були викладені в так званих „Указах про остарбайтерів", які підготувала спеціяльна комісія і підписав Гайнріх Гімлер 20 лютого 1942 року. Вони передбачали контролю над працею, пересуванням, дозвіллям і навіть статевим життям. „Остарбайтерів" утримували в спеціяльних таборах під суворим наглядом адміністративно-поліцейських спецслужб. На виробництві ізолювали від німців і решти чужо-

(Закінчення на стор. 15)

Уточнення

У статті „Незабутній голос Лева Рейнаровича" (21-28 грудня 2012 року) має бути: „Народився він на Перемищині 1914 року".

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Україністика в Ла-Саль-університеті

Ось уже впродовж 25 років Програма центральних та східньоевропейських студій Ла-Сальуніверситету у Філядельфії служить українській громаді, особливо численним студентам з України, які, завершивши свої студії в цьому університеті, отримали престижну роботу в США а то й в інших країнах світу. Саме з думкою про таких освічених осіб й було створено цю маґістерську програму. Всього за два роки (у деяких випадках навіть менше) студент з дипломом бакалавра або його відповідника з українського вищого навчального закладу може отримати ступінь маґістра в акредитованому американському університеті. На отримання маґістерського диплому потрібно 30 кредитів, при чому шість можна безкоштовно перенести з іншого навчального закладу. Програма пропонує широкий спектр тематики з української культури, історії та політики, а також можливість написання маґістерської роботи в українській чи іншій слов'янській мові. У міру здобуття академічних та професійних кваліфікацій аспіранти мають нагоду поглибити знання англійської мови, запізнатися з американським академічним світом та нав'язати вартісні контакти з різними впливовими людьми.

Маґістерська програма університету закладає академічний фундамент до аналізи, інтерпретації та прогнозування подій. Її було створено з думкою про осіб, які розвивають свою кар'єру в царинах міжнародної торгівлі, геополітики, педагогіки, журналістики, дипломатії та суміжних з ними дисциплін, а також для тих, хто приготовляється до докторських студій. В окремих випадках університет надає фінансову та житлову допомогу.

До речі, саме зараз є відповідний час подати аплікацію на весняний семестр 2013 року. Детальнішу інформацію можна отримати електронною поштою: cees@lasalle.edu, телефоном: (215) 951-1200 або відвідавши веб-сторінку програми: http://www.lasalle.edu/grad/index.php?section=european_studies

Академік **Леонід Рудницький,**
виконуючий обов'язки
директора програми,
Філядельфія

ЮМПЗ –це була чарівна подорож

Я мала нагоду брати участь у святкуванні 100-річчя Пласту у Львові на Ювілейній Міжкрайовій Пластовій Зустрічі. Там зібралося тисячі пластунів з цілого світу. Бути учасницею такої важливої події було для мене дуже зворушливо.

Коли я приїхала на летовище до Львова і побачила так багато моїх друзів з Америки, то дуже зраділа. А коли поїхала на перший етап зустрічі на скельно-водний табір „Побурлакуємо світами", то познайомилася з пластунами з різних країн. Хоч часто дощ падав і було прохолодно, у мене було дуже тепло на душі. Коли ми мандрували по горах, їздили на катамаранах, ховалися у скелях, запалювали ватри і співали, то всі дуже добре зжилися.

На цьому таборі я навчилася багато про практичне і спортивне життя, про котре я мало знала. Програма була дуже цікава, а товариство ще ліпше. Найкраще враження справив на мене друг Сливка з України, один з виховників на таборі. Від першого дня, коли він нас так щиро вітав, до останнього дня, коли ми прощалися на терені Українського Католицького Університету (УКУ), він був надзвичайним. Друг Сливка мене багато навчив, все був усміхнений і добре розумів, як треба спілкуватися з юнацтвом з цілого світу.

Хоч було сумно залишати цей табір, я могла продовжувати моє чарівне пластування з новими друзями під час другого етапу на території УКУ у Львові. Там ми мали дуже цікаві заняття від урочистого відкриття ЮМПЗ до спортових змагань і мистецьких занять в „Шевченківському гаю" і до закриття свята у парку ім. Івана Франка. Я відчула гордість, що була пластункою, коли нас так гарно вітали львів'яни під час нашого маршу вулицями міста.

Сподіваюся знову зустрітися з моїми новими приятелями в майбутньому на іншому пластовому таборі, змагу або зустрічі.

Муся О'Конел,
юначка з пластової станиці в Ню-Йорку,
Ґренвіч, Конектикат



Пластуни на вулицях Львова.

КоДУС закінчив свою діяльність

Після 72 років діяльности Комісія допомоги українському студентству (КоДУС) закінчила своє існування. 26 листопада 1940 року за допомогою проф. Володимира Кубійовича в Кракові було засновано КоДУС для матеріяльної допомоги українським студентам. Події Другої світової війни змусили управу КоДУС 1 березня 1942 року перейти до Львова, а від жовтня 1944 року – до Відня. 21 серпня 1945 року проф. Зенон Кузеля з іншими громадськими діячами відновили діяльність КоДУС в Фюрті біля Нюренберґу.

1 червня 1951 року управа КоДУС переїхала до Сарселю біля Парижу. Переселення осідку КоДУС з Сарселя до Мюнхена прискорила смерть проф. Теодозія Волошина в березні 1952 року.

22 липня 2012 року на загальних зборах було вирішено припинити діяльність комісії через відсутність пожертв для допомоги українським студентам в Европі. Щоб залишити для українського суспільства згадку про КоДУС, Управа видала за допомогою проф. Володимира Сергійчука у Києві 2008 року „Історію КоДУС". Книгу вислано до всіх важливих бібліотек університетів України, Европи та Америки, а також багатьом українським установам та громадським діячам.

Великий архів КоДУС передано на зберігання до Центрального державного архіву громадських об'єднань України (вул. Кутузова, 8, 01011 Київ).

Як останній голова КоДУС, маю дуже важливий обов'язок сердечно і щиро подякувати всім жертводавцям, котрі допомагали українським студентам на чужині закінчити свої університетські студії для добра нашої Батьківщинии.

Це беззприкладний доказ того, що українська еміґрація дбала про розвиток власної вищої освіти за будяких обставин.

Осип Барецький,
Мюнхен

Мрія, втілена в життя

Програма „Відкритий світ", заснована Конґресом США в 1999 році з ініціятиви двох видатних учених і суспільно-політичних діячів Росії та США академіка Дмитра Лихачова та директора Бібліотеки Конґресу США доктора Джеймса Білінґтона, покликана зміцнювати співробітництво та покращувати взаєморозуміння між США та країнами колишнього СРСР наданням можливости діячам тих країн у різних галузях діяльности зустрітися зі своїми американськими колеґами й обмінятися досвідом та ідеями з найбільш важливих для обох сторін проблем.

З 30 жовтня по 9 листопада 2012 року українська делеґація з 60 осіб (професіонали з вищої освіти) брала участь у цій програмі, яка включала інформаційний семінар у Бібліотеці Конґресу США, екскурсії у Вашінґтоні, перебування в інших містах. Члени делеґації Олена Макаренко, Артем Буштрук, Ярослав Дудков, Анна Глебова, Ольга Українська у супроводі Ірини Химчак та перекладача Наталі Климової побували у Рочестері, Ню-Йорк.

Голова Міжнародної ради Рочестеру Джозефін Періні разом з Амі ЛаҐамбіно, директором цієї організації, підготували для членів делеґації широку професійну та культурну програми. Ми відвідали середню школу, університет, коледжі Монро і Назарет, Технологічний інститут, адміністративний відділ шкіл та місцеву владу в Ірондеквойті, Українську Федеральну Кредитну Спілку в Рочестері, познайомилися з цікавими людьми, обмінялися досвідом та дістали нові ідеї для співпраці між американськими та українськими закладами освіти.

Культурна програма включала виступ дітей Школи українознавства ім. Тараса Шевченка, відвідання українських церков, ознайомлення з традиційним американським життям. Член правління Української Федеральної Кредитної Спілки Тамара Денисенко супроводжувала нас на всі зустрічі. Громадська зустріч в парафіяльній залі Української католицької церкви св. Йосафата, організована Рочестерською Українською Групою, яку очолює Христина Гошовська, як також гостинність людей, які приймали членів делеґації в своїх домах (Мірко і Ірма Пилишенки, Х. Гошовська, Стефанія Вовкович, Володимир і Тамара Денисенки, Луїз і Роналд Дворські, Джуді Ґолдстайн, Славко і Жанна Вірло) зробили цю програму незабутньою.

Я хочу висловити величезну вдячність усім людям, що протягом багатьох років організовують і втілюють у життя програму „Відкритий світ", та родинам, що гостинно приймають членів делеґації і з якими багато хто з учасників уже зріднився і підтримує дружні зв`язки.

Олена Макаренко,
Київ



Учасники делеґації в Рочестері, Ню-Йорк.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

У школах українознавства тривають Різдвяні святкування

НЮ-ЙОРК

Ярина Глум

15 грудня 2012 року у Школі українознавства Об'єднання українців Америки „Самопоміч" Нью-Йорку відбувся традиційний Різдвяний концерт. Розпочав урочистість директор школи Іван Макар. Присутні виголосили спільну молитву за душі жертв трагедії, що сталася напередодні у початковій школі „Sandy Hook Elementary" в штаті Конектикат.

З святами віншували школярів колядники з карпатського села Криворівні.

Вела програму вчитель історії Валентина Глушак. Під керівництвом вчителів учні створили чудове дійство, в якому гармонійно поєднувалися колядки, щедрівки, віншування, вірші. Зворушливим був виступ наймолодших дітей „Світлички" під опікою 83-го відділу Союзу Українок Америки. Кульмінацією свята стала вистава, яку підготували учні старших кляс Оля Ваврешинт (Марія), Михайло Винар (Йосиф), Муся О'Конел і Наталя Лис (ангели), Лесик Ковальов і Маркіян Хом'як (пастушки), Йосиф Тучапський, Богдан Градуш і Михайло Антонів (царі), Роман Хомин (Ірод), Марта Антонів (Саул), Юля Садова (злий дух), Христофор Куземка (чоловік), Оксана Крамарчук та Іра Перхалюк (ведучі). Наталя Мельник і Любомир Крайняк виступили з привітанням.

На завершення концерту усі школярі урочисто виконали „Різдвяну коляду" та „Бог Предвічний" (диригувала Еля Романишин, при фортепіяні – Настя Антонів).

Святкування з вертепом і колядниками з Верховини стало незабутньою подією.

СОМЕРСЕТ, Ню-Джерзі

Левко Хмельковський

22 грудня 2012 року в Культурному центрі при Консисторії Української Православної Церкви в США відбувся Різдвяний концерт Школи українознавства. Настоятель Української православної церкви-пам'ятника св. Андрія Первозваного о. Юрій Сівко проголосив молитву. У виконанні хору прозвучали пісні „Передзвін", „Зимова пісенька" та інші твори, які підготували вчителі співу Соломія Тимчишин та Анна Любов.

У програмі було кілька театралізованих дійств. Передовсім діти прикрашали ялинку, під якою з'явився зайчик – Кароліна Кайтан, а слідом за нею група веселих і співучих зайченят – малят з дитячого садочка. Було показано Свят-Вечір в українській сільській хаті, де господарі Катя Гакало і Юрій Проць молилися з малими дітьми, готували святкову вечерю, а потім приймали великий гурт колядників з зіркою. І саме в цю мить до залі прийшов св. Миколай, якого запросили на сцену, де він привітав дітей, а діти заспівали для бажаного гостя.

Після колядування директор школи Галина Маринець запросила на сцену вчителів, які готували свято, а також почесних гостей – о. Ю. Сівка, його дружину Лесю Сівко – управительку місцевої філії кредитівки, голову Організації Оборони Лемківщини Зенона Гальковича, колишнього директора школи Романа Гірняка, щоб Св. Миколай вручив подарунки дітям, а голова батьківського комітету Андрій Шевченко – усім вчителям і працівникам школи.



Учасники вистави в Школі українознавства Ню-Йорку.



Гості свята і діти на сцені Культурного центру при Консисторії Української Православної Церкви в США. (Фото: Левко Хмельковський)

Весело святкували в Норт-Порті

Віра Боднарук

НОРТ-ПОРТ, Фльорида. – Громада величнo відзначила 16 грудня 2012 року день св. Андрія в Українському релігійному і культурному осередку ім. св. Андрія. Після Богослуження в українських церквах члени осередку та їхні гості прибули на традиційний обід і святкову програму. Серед гостей були голова Головної управи Союзу Українок Америки (СУА) Мар'яна Заяць та її чоловік Мирон, членки Головної управи СУА Лідія Білоус, Анна Мацілінська, Роксоляна Яримович, Ориса Зініч, а також голова місцевого СУА Ан-Марі Сусла.

Голова осередку Віктор Лісничий привітав гостей і попросив о. Івана Фатенка та о. д-ра Северина Ковалишина благословити трапезу. Ведуча Віра Боднарук подякувала добродійці Анастасії Фатенко, Ріті й Олегові Послушним за приготування обіду. Вона поздоровила А. Фатенко з днем народження і вручила квіти та дарунок від управи осередку.

Найстаршому членові осередку Іванові Медяникові виповнився 101 рік, тож йому заспівали „Многая літа". Також в цей час святкував своє 80-річчя член осередку Микола Веремієнко, якого теж щиро привітали.

Святкову програму виконав гурт „Соловейки осередку" – Галина Король, Марія Бойдуй, Галя Лісничa, А. Фатенко, Марія Никитин і В. Боднарук, акомпаніював Володимир Шпічка на акордеоні.

М. Заяць виступила з подякою за щедрий дар 1,000 дол. на гендерні студії при Українському Католицькому Університеті у Львові, які спонзорує СУА.

Свято було успішним завдяки В. та Г. Лісничим, Дарії і Євгенові Томашоським, Кларі та В. Шпічкам, Вікторові Каплієві, М. Никитин, В. і Богданові Боднарукам.



Співають „Соловейки" – Марія Никитин, Віра Боднарук, Анастазія Фатенко, Марія Бойдуй, Галя Лісничa і Галя Король. (Фото: Богдан Боднарук)

Загальні збори станиці Пласту в Ню-Йорку

Олександра Юзенів

НЮ-ЙОРК. – 1 грудня 2012 року в пластовій домівці у Ню-Йорку відбулися річні загальні збори, на які, крім пластунів, прибули голова Крайової Пластової Старшини в США Христя Кохан і заступниця голови Леся Лебедь, які виростали в цій станиці, були тут новачками, юначками і згодом старшими пластунками.

Під час відкриття зборів вшановано однохвилинною мовчанкою пам’ять трьох визначних, заслужених членів станиці – Ольги Кузьмович, Уляни Старосольської та Стефанії Косович.

Присутні одержали гарно прикрашений знімками з життя пластової молоді бюлетень зі звітами про діяльність станичної старшини, яку в минулих двох каденціях очолювала Таля Даниш.

У 2012 році, коли Пласт відзначав своє 100-ліття, святкування в станиці розпочались 21 квітня збіркою всіх уладів, якою відзначено День першої Пластової присяги, а тиждень пізніше влаштовано вечір з вечерею, забавою та „тихою льотерією". На цей вечір прибуло понад 400 пластунів та приятелів Пласту. Влітку 75 членів новацтва та юнацтва поїхали на літні пластові табори, а 77 осіб – на табори і Ювілейну Міжкрайову Пластову Зустріч в Україні.

У вересні до станиці вписалось 40 нових членів, і тепер в станиці є 350 членів.

Впродовж року відбувалися щотижневі сходини, а також станичні збірки та свята. Діє гурток „Пташата при Пласті".

Т. Даниш подякувала за віддану працю членам Станичної старшини, Ланці батьків та Пластовій фундації, яка під проводом Богдана Курчака дбає про відновлення домівки та допомагає станиці фінансово.

Зборами провадив Адріян Геврик, а секретарював Адам Гапій. Номінаційна комісія представила кандидатів до нової станичної старшини в складі: станична Т. Даниш, заступники А. Гапій і Орест Декайло, протоколярний секретар Люба Лабунька, кореспонденційний секретар Лариса Чебіняк, скарбник Ліда Нолан, референт членських внесків Анна Ортинська, референт новацьких внесків Романа Пилип, господарський референт Марко Турчан, референт коляди Роман Підпірка, хронікар Ліда Дол. Станична Рада - голова Мира Ганкевич, члени – Володимир Корнага, Андрій Ластовецький, Маруся Мулик, Оксана Андерсен. Присутні обрали запропонованих кандидатів одноголосно.

До Станичної старшини також входять гніздові Діяна Шмериковська, Остап Гладун, зв’язкові Адя Ганкевич, Віктор Підпірка, сестричка „Пташат" Христя Горська-Макар, осередкові Андрій Лабунька, Адя Бойдуник, провідники Ланки батьків Тарас Глум і Аскольд Хемич.

Поповнення Пласту



СОМЕРСЕТ, Ню-Джерзі. – 22 грудня 2012 року в Культурному центрі при Консисторії Української Православної Церкви в США у Савт-Бавнд-Бруку, Ню-Джерзі, до станиці Пласту Ню-Бранзвік увійшли новачки – сестри Наталя та Іванка Волощук. Станична Христя Бокало за участи сестричок Таїси Гамуляк та Алі Кузишин прийняла урочисту обіцянку новачок і пов’язала їм жовті хусточки. При цій нагоді вона розповіла пластунам станиці про Вифлеємський вогонь миру, який передала до місцевої Української православної церкви св. Андрія Первозваного. (Фото: Левко Хмельковський)

Різдвяна зустріч союзянок в Огайо

Василь Романчук

НОРТ-РОЯЛТОН, Огайо. – 8-ий відділ Союзу Українок Америки провів 29 листопада 2012 року Різдвяну зустріч в новому українському ресторані „Olesia's Place".

Вступним словом її відкрила голова відділу Теодозія Кріслата, яка повідомила про мету акції – збір коштів на утримання та догляд пам’ятника Лесі Українки і Українського культурного городу в Клівлендському парку, який було урочисто відкрито 1940 року.

Відділ СУА спрямовує свої зусилля, щоб не допустити занедбання цієї української місцини. Нову акцію з нагромадження фондів для цієї мети розпочато Різдвяною зустріччю „Розвеселімся всі разом нині".

Чимало приємних хвилин подарували присутнім учасники тріо „Нова пісня", у складі якого співали Ярослав Рудий, Андрій Лозовий і Тарас Більський, а звукооператором був Богдан Рудий. Українські колядки та пісні різдвяної тематики разом з артистами співала вся громада.

Господарі нового українського ресторану, власницею якого є Олеся Починок, пригощали гостей стравами національної кухні. Льотерія принесла щасливцям чудові подарунки, придбані для цієї мети щедрими спонзорами.

Зустріч духовенства в Кредитовій Спілці „Самопоміч"

ЧИКАҐО. – 11 грудня 2012 року Українську Американську Федеральну Кредитову Спілку „Самопоміч" відвідали духовні провідники навколішніх українських церковних громад, католики, православні й протестанти. Традиція зустрічей правління Кредитівки з духовенством зближує єдину українську фінансову установу міста та найважливіші структури збереження української ідентичности в діяспорі – Церкви.

Президент Дирекції д-р Михайло Кос відкрив зустріч вітальним словом, представив членів Ради директорів і комітетів Української Американської Федеральної Кредитової Спілки „Самопоміч" та попросив до слова президента установи Богдана Ватраля, який представив управителів установи.

Пастор Григорій Матвіїв, голова Української християнської церкви п’ятдесятників у Бенсенвилі прочитав молитву. Привітання виголосили митрофорний протоєрей Віктор Полярний – настоятель Катедрального собору св. Андрія Первозваного у Блумінґдейлі, о. архимандрит Іван Кротець – парох-емерит Українського католицького собору свв. Володимира і Ольги в Чикаґо, пастор Г. Матвіїв, о. Богдан Налисник – настоятель Української католицької катедральної парафії св. о. Миколая в Чикаґо, о. Петро Мазепа – настоятель Українського православного собору св. Софії в Чикаґо, о.-крилошанин Олег Кривокульський – настоятель Українського католицького собору свв. Володимира і Ольги, о. Микола Дилендорф з Української православної катедри св. кн. Володимира в Чикаґо.

Після спільної знімки духівники повернулися до своїх парафій з свіжим запевненням, що між Кредитівкою та Церквами далі пануватимуть злагода і співпраця.

Прес-референт Каси „Самопоміч"



Духовенство під час зустрічі з проводом Кредитівки „Самопоміч" у Чикаґо.

ФІЛАТЕЛІЯ

Поштові марки славлять Україну

Левко Хмельковський

На завершення 2012 року „Укрпошта" ввела в обіг кілька серій поштових марок, покликаних розповісти світові про Україну й збагатити колекції та філателістичні виставки. Усі серії надруковані в художньо оформлених малих аркушах.

4 жовтня в обіг надійшов поштовий бльок „Нікітський ботанічний сад – Національний науковий центр. 200 років" з чотирьох марок (автор – Микола Кочубей). Він присвячений найстарішій в Україні науково-дослідній установі, яка вивчає плодівництво та ботаніку. Всесвітню популярність їй приніс унікальний дендрарій, що став візитною карткою України для багатьох учених-рослинників.

За програмою VII Міжнародного благодійного конкурсу-фестивалю „Щасливі долоні" для талановитих дітей-сиріт, які відпочивали в Міжнародному дитячому центрі „Артек", „Укрпошта" провела конкурс на кращий малюнок до марки „Моя улюблена Україна", за підсумками якого було обрано три найкращі малюнки. Перше місце посіла 14-річна Альона Панасюк з Вінниччини, малюнок якої відтворено 9 жовтня на поштовій марці. Вона зобразила яскравий світ української природи під сяючим сонцем.

На конверті першого дня обігу представлено малюнок 12-річної харків'янки Марини Гаршиної, яка зобразила мальовничу українську природу, що гармонійно поєднується з оформленням поштової марки.

24 жовтня випущена поштова марка „Битва на Синіх Водах. 1362-2012". Автор – Олексій Руденко. Синьоводська битва 1362 року сталася на річці Сині Води між литовсько-руським військом Великого князя Литовського Ольґерда та ордами монголо-татарських правителів на Поділлі, поблизу фортеці Торговиці (тепер село у Кіровоградській області). Внаслідок здобутої перемоги Ольґерд відвоював у татарів Київ і захоплене ними у середині XII ст. Поділля і розширив свої володіння далеко на південь. Перемога підірвала могутність Золотої Орди і поклала початок звільненню східнослов'янських народів від монголо-татарського ярма.

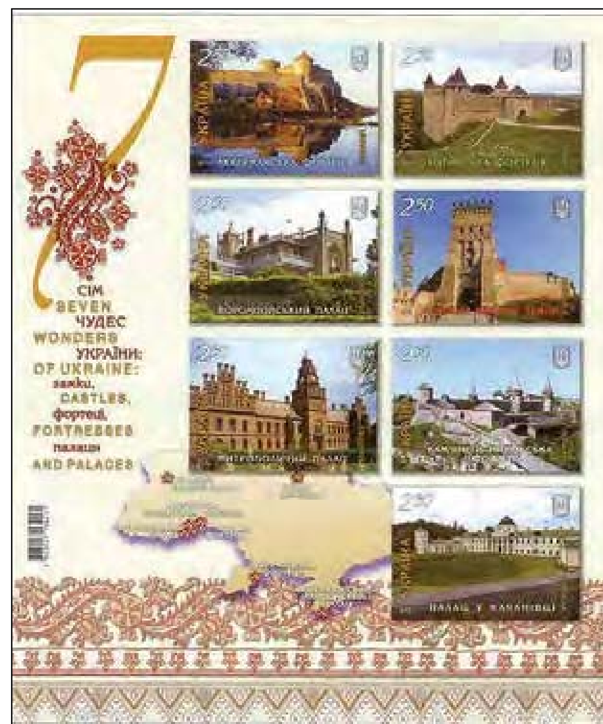
9 листопада надійшов в обіг поштовий блок „Вітряки України" з чотирьох марок, які намалював Юрій Логвин. Блок має також чотири купони, на яких показано народні гуляння в різні пори року.

29 листопада випущено поштові марки у вигляді малого аркуша „Сім чудес України: замки, фортеці, палаци". Марія Гейко зобразила на марках Акерманську, Хотинську і Кам'янець-Подільську фортеці, Воронцовський і Митрополичий палаци, Луцький Верхній замок, палац у Качанівці.

8 грудня на пошті з'явилися дві поштові марки до Різдва та Нового року. Автор – Олена Левська. На полях аркуша марок є малюнки та написи „З Новим роком та Різдвом Христовим!" і „Merry Christmas and Happy New Year!".

17 грудня введено в обіг поштовий бльок „Земноводні України" (художниця Наталія Кохаль) з п'яти марок, на яких зображені жовточеревна джерелянка, сіра і зелена ропухи, трав'яна жаба і звичайна землянка. Ці види жаб підлягають особливій охороні та занесені до Червоної книги хребетних Міжнародного союзу охорони природи. На полях бльоку розміщені тексти українською та англійською мовами „Земноводні України" та „Amphibians of Ukraine".





У Павлодарі відзначено 20-річчя українського товариства



Молодіжний співочий колектив „Калинове намисто". (Фото: Олександр Пархоменко)

Інна Росошанська

ПАВЛОДАР, Казахстан. – 25 листопада 2012 року українська громада відзначила 20-річчя Павлодарського товариства української культури ім. Тараса Шевченка. З цієї нагоди в обласному центрі було проведено низку заходів, які висвітлювали історію створення та життя української громади у місті на Іртиші.

Обласні радіо і телебачення розповіли про діяльність товариства, діяла фотовиставка, відбулася театралізована програма „20 років у сім'ї єдиній" в культурно-дозвільному центрі „Шанирак", де було виставлено виставку творів народного мистецтва – вишиваних картин, рушників, серветок майстрині Таїси Колєвої, сорочок-вишиванок та рушників Наталки Князєвої, полотен художника Михайла Ткача.

Українські фарфорові статуетки та монети України виставили на огляд Денис Богдан та Олександер Столяров.

Була також виставка української книги різних епох українського книговидання.

Програма розпочалася традиційними музичними позивними, котрими в Україні щоранку розпочинається трансляція українського радіо. У відеоролику поділилися своїми спогадами засновник української громади та її беззмінний голова Михайло Парипса, ветеран громади Антоніна Маслій та інші активісти. Ведучими програми були Марія Маслій та Д. Богдан.

Розпочав програму хор, навколо якого гуртувалася українська спільнота обласного центру і формувалася історія товариства. За творчу майстерність хору його колишні художні керівники Микола Прядко і Олександер Білоозерський отримали почесні звання „Заслужений працівник культури України". Останні сім років хором керує Петро Маслій.

Хор розпочав свій виступ піснею павлодарських авторів на слова Михайла Гапона і музику Олега Лєнського „Тарасова мова та пісня".

Присутніх привітав настоятель павлодарської Української церкви свв. Петра і Павла о. Ярослав Головчук, який передав у дар громаді ікону св. Миколи Чудотворця.

В святі взяв участь акім (голова) Павлодарської области Арин Ерлан, який передав фонди для придбання чотирьох бандур і вручив почесні грамоти ветеранам товариства М. Ткачеві, Антоніні Маслій, П. Маслієві, солістові хору Анатолієві Невмиваці.

Листи подяки отримали ветерани М. Гапон, Надія Місяць, Серік Аринов, а М. Парипсі було вручено відзнаку „За заслуги перед областю" та, за казахською народною традицією, – чапан та головний національний убір.

Зі сцени пролунали слова подяки меценатам, котрі вносять вагомий внесок в суспільне життя громади. Поважне місце серед них посідає Іван Буртик зі США. Саме дякуючи йому павлодарським українцям вдалося збудувати церкву.

І у цей день дівочий колектив бандуристок подарував гостям свята пісню „Уш Конир", автором слів якої є Президент Казахстану Нурсултан Назарбаєв. Виступили діти Школи національного відродження на чолі з вчителькою Юлею Клочан.

Заступник голови асоціяції „Українці Казахстану" Валентин Лимаренко прочитав вітального листа Генерального консула України у місті Алмати Людмили Протасової, вручив почесні грамоти активістам громади.

Заключним акордом свята стали пісні збірного хору дорослих і молоді.

Свято було продовжене в ресторані „Сари Арка".

Гуцульський проєкт у Москві



Частина програмки виставки.

МОСКВА. – Російський фотограф і мандрівник з українським корінням Юрій Білойван, який влітку їздив в етнографічну експедицію на захід України, здійснив 2 і 3 грудня 2012 року у російській столиці проєкт „Інші люди. Гуцулія".

До столичного ресторану „Корчма „Тарас Бульба" на презентацію проєкту замість очікуваних 300 осіб прийшло близько 700 охочих щоб особисто поглянути на загадкових гуцулів.

Відвідувачі подивилися на фільм і фотоальбом про карпатських горян, скуштували карпатські страви. Разом з гончаром вони виготовляли кераміку, а також спостерігали за виготовленням майстринею ліжників – теплих ворсистих ковдр з натуральної овечої вовни.

На другий день перебування в Москві гуцули відвідали Красну площу, де у вишиванках заграли на трембіті під бій кремлівських курантів.

Другий вечір в столиці також був успішним. Гостям корчми дісталися смачні пиріжки, банош та ковбаски, крученики і голубці, білі гриби в сметані і багато іншого. Гуртом виконали танець „Аркан", співали пісню „Рідна мати моя".

5 грудня цей проєкт було представлено у Києві.

УККА



На виставці „Інші люди. Гуцулія" в Москві.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Пригадали Уласа Самчука

Інна Нагорна

РІВНЕ. – 18 листопада у Літературному музеї Уласа Самчука відбувся творчий вечір „Осінні мелодії Крем'янця", на якому виступили письменник Іван Потій та автори-виконавці власної співаної поезії Ольга Біркова та Володимир Григориченко, які завітали з Крем'янеччини.

Було згадано перебування У. Самчука в Крем'янці, про його навчання в Крем'янецькій приватній гімназії, зачитано сторінки книги-спогадів У. Самчука „На коні вороному" про відвідини містечка у 1941-1942 роках.



Ольга Біркова та Володимир Григориченко з Крем'янця у музеї Уласа Самчука. (Фото: Світлана Гривюк)

Ширшають горизонти дитячої літератури

Олександер Гаврош

Українська дитяча література в останні роки досить динамічно розвивається. З'явилося чимало нових імен та цікавих творів, Володимир Рутківський, дитячий автор, уперше у XXI ст. отримав Шевченківську премію. Однак, поступ за межі України покищо практично не відбувається.

Певний рух у напрямку поширення інформації про українську дитячу літературу почав робити Центр дослідження літератури для дітей та юнацтва, створений у 2009 році. Такі громадські організації існують в усіх розвинених країнах. Тепер такий центр є у Львові, а філії – в Тернополі, Івана-Франківську, Рівному та Києві.

За три роки центр провів три міжнародні симпозіюми „Література. Діти. Час", результати якого публікує в однойменному часописі, що єдиний в Україні присвячений дослідженню дитячої літератури, і може претендувати на статус Вищої атестаційної комісії. Адже якщо 10 років тому писалися лічені дисертації, присвячені українській літературі для дітей та підлітків, то зараз таких готується уже десятки. До здобутків Центру можна віднести й включення до шкільної програми творів сучасних українських авторів.

Президент Центру Уляна Баран (Гнідець) кілька років тому захистила кандидатську дисертацію про сучасну німецькомовну прозу для дітей та юнацтва. Знання мови та контексту, певно, й спричинили зв'язки з німецькими організаціями.

У 2010 році Центр дослідження літератури для дітей та юнацтва здійснив на замовлення німецької дослідниці Каті Вібе з Мюнхенської Міжнародної молодіжної бібліотеки опитування про стан української літератури для дітей та юнацтва. Ці матеріяли та враження від Міжнародного симпозіюму „Література. Діти. Час." 2011 року, учасником якого була К. Вібе, вона опублікувала у своєму „Оглядовому дослідженні актуальної літератури для дітей та юнацтва у Польщі, Росії, Словенії, Чехії, Україні, Угорщині", за підтримки з боку Фонду Роберта Боша.

Таким чином уперше в німецькомовному світі з'явилася представницька інформація про творчий доробок 10 українських письменників для дітей та головних дитячих видавництв.

Цього року Фонд Р. Боша відгукнувся на пропозицію Центру і забезпечив можливість приїзду двох німецьких письменників, що пишуть для дітей, на 19-ий Форум видавців у Львові. Причому обирали представників на найбільший український книжковий ярмарок самі німці.

Тож 30-річний Ф.-О. Гайндріх з Гамбурґу та 29-річна Марлен Рьодер з Берліну не тільки вперше побували в Україні, але й були тут першими представниками німецької дитячої літератури за останній час. Позитивні враження залишилися не тільки у гостей, але й в українських видавців. Цілком можливо, що після корейської, італійської та турецької мов книжка Фін-Оле Гайндріха, якому випало у Львові святкувати 30-річчя, вийде й українською.

Натомість українські дитячі автори та перекладачі з української на німецьку об'єднання „ТрансЛіт" (координатор Каті Брунер) почали працювати над проєктом „Мама по скайпу". Це збірка оповідань про життя дітей українських заробітчан, яка має вийти німецькою мовою до Ляйпціґського ярмарку наступного року. „Видавництво Старого Лева" обіцяє видати книжку й мовою ориґіналу.

Таким чином уперше за роки незалежності буде зроблено крок і в зворотному напрямі: українські сучасні автори, що пишуть для дітей, стануть доступними для німецькомовного читача.

Ужгород

„Достойна мета – достойне майбутнє діяспори“

Українському Музичному Інститутові в Америці – 60 років

Галина Колесса

Відзначення 60-ліття Українського Музичного Інституту Америки, Інк., стало яскравим виявом тяглости українських культурних традицій на Північно-американському континенті в одному з найважливіших аспектів ідентичности нашого народу – його культурній спадщині в ділянці клясичної музики.

Заснований в 1952 році на зразок Вищого Музичного Інституту ім. Миколи Лисенка у Львові, УМІ не тільки дає можливість українській молоді на східньому узбережжі Сполучених Штатів Америки розвиватися музично, але під час совєтської окупації втримав при житті й ознайомив світ з творчістю заборонених совєтським режимом композиторів.

Гідно передаючи свої знання, майстерність і патріотизм багатьом поколінням студентів, президенти УМІ Роман Савицький-старший, Ігор Соневицький, Зиновій Лисько, Дарія Гординська-Каранович, Меланія Байлова, Таїса Богданська, Наталія Котович та сьогоднішній президент установи Богданна Волянська протягом ось уже 60 років гуртують сотні професійних музичних педагогів, які аж у 22 містах країни в різний час провадили й провадять відділи Інституту.

Тож згаданий вище круг тепер зімкнувся, адже продовження традицій музичного виховання знову повернулося до ентузіястичних рук молодих педагогів з України, представників четвертої еміґраційної хвилі. 60-ліття УМІ також відзначає окремо кожний відділ Музичного Інституту в місці свого знаходження.

Слід зазначити, що українська громада Америки докладає дуже багато зусиль до виховання своєї молоді, і УМІ є чи не єдиною організацією, яка навчає клясичному мистецтву. А саме клясичне мистецтво, як відомо, завжди залишається підставовою основою будь-якого справжнього мистецтва, над якою потім надбудовуються інші стилі, напрямки й технічні засоби їх відображення.

Подиву гідним є невичерпний ентузіязм педагогів, батьків й не менше – самих студентів в поширенні української музики. Що більше, Інститут притягає до себе й неукраїнців, які саме в його стінах знайомляться з перлинами української музики, що природним чином зумовлює глибше зацікавлення Україною, її традиціями, історією й багатою народною творчістю. Вони залюбки одягають українську народну ношу. Для прикладу, тільки в Дітройтському відділі УМІ більш ніж половина студентів – неукраїнці, які між іншими вивчають і обов’язкові українські твори.

Багато з учасників Ювілейного концерту, що відбувся 20 жовтня 2012 року в Українському Інституті Америки при 79-ій вулиці й П’ятій Авеню в Мангетені, доклали чималих зусиль, щоб виступити на цьому святі. Соломія Свитка, яка працює над отриманням Мистецького диплому (найвищого ступеня після 10-річного диплому) спеціяльно для цього виступу прибула з далекого Дітройту й своїм виконанням засвідчила точне відчуття стилю й випрацювану якість звуку. З Філядельфії прибула Соломія Семенюк. Здійснилася й мрія студента Андрія Гавриша за будь-яку ціну взяти участь у ювілейному відзначенні, і навіть відносно недавнє зламання руки й прискорене лікування не зупинили молодого скрипаля в надхненному донесенні до слухача „Мелодії“ Мирослава Скорика.

В концерті також взяли участь Марко Завадівський, Владислав Николюк, Уляна та Калина Лещуки, Марко Єліяшевський, Ангеліна Ленич, Ліліяна Томко, Діянна Ярошак, Меланія Бойчук, Софія Поліщук, Оля Єзерська, Діянна Завадівська, Марія й Софія Сороки, Наталія Трубич, Христина Махно, Наталя Крутовська, Христина Чиж, Орест й Романія Володущуки, Юрій Легкий, Олександер, Бриґіта та Анастасія Кокси, згадана вище Ж. Тонг, Кристофер Куземка, Соломія Антонів і Христина Шафранська. Трое з названих учасників – Ю. Легкий, Х. Махно та Р. Володущук – минулорічні випускники УМІ, які залюбки приєдналися до відзначення.

У виконанні як студентів, випускників, так і педагогів багатьох відділів УМІ звучала музика різних періодів та епох, сольні інструментальні й вокальні твори та ансамблеві композиції.



Під час відзначення 60-річчя Українського Інституту Америки: (зліва) президент УМІА Богданна Волянська, викладачі Анастасія Антонів, Ельміра Романишин, Наталія Ващенко та колишній президент УМІ Таїсія Богданська.

Серед педагогів участь у Ювілейному концерті взяли Жанна Дейкань, Ельміра Романишин, Наталія Ващенко, Анастасія Антонів, Галина Легка, Лілія Кушнір та Андрій Легкий, який виступив в ролі виконавця, керівника ансамблів, а також представив свої власні композиції. Відчувалося, що до підготови концерту було спільними силами докладено чимало зусиль і напруженої праці.

Привітальне слово сучасного президента Інституту, диригента, педагога й громадського діяча Б. Волянської віддзеркалило значення УМІ для молоді, української культури в діяспорі та гордість за музичне виховання безлічі нових поколінь. Президент Б. Волянська висловила особливу радість, що до Інституту вдається приваблювати нові музичні сили з України, які зберігають, розвивають та поширюють надбання славних старших поколінь. „Наша спільна і достойна мета – запевнення світлого, достойного майбутнього української діяспори“, – підкреслила вона.

З гумором й безпосередністю прозвучали спомини колишнього президента Інституту, педагога й піяністки, завжди молодої духом Т. Богданської. Особливим гостем імпрези був заступник Постійного Представника України при Організації Об’єднаних Націй Юрій Вітренко з родиною.

Святковість відзначення майстерно підкреслила ведуча Світлана Махно.

Ню-Йорк



Учасники Ювілейного концерту на сцені Українського Інституту Америки в Ню-Йорку.



Співає випускниця УМІА 2011 року Христина Махно, концертмайстер Андрій Легкий.



Вісті Фундації імені Івана Багряного
Січень 2013 року, ч. 148

Підсумки діяльности Фундації в 2012 році

Фундацію ім. Івана Багряного було створено наприкінці травня 1975 року на VII з'їзді Української революційно-демократичної партії (УРДП), яку довший час очолював І. Багряний. Тоді ставилось шість основних організаційних справ, на які були потрібні фінанси, а саме допомагати всіма способами визвольним процесам, що відбувалися в Україні, залучати молоде покоління діяспори з східніх та центральних земель України в політичне та громадське життя, видати історію УРДП, розповісти світові про штучно створений Москвою Голодомор 1932-1933 років, про тюрми, заслання, розстріли, розкуркулювання селян, русифікацію та інші злочини комуністичної системи в Україні, зібрати й видати друком публіцистику та листування І. Багряного та перевидати його твори „Тигролови", „Сад Гетсиманський", „Огненне коло", „Людина біжить над прірвою", драми „Морітурі", „Генерал" та „Розгром", казки та поезії.

Було передбачено видати цінні національно-патріотичні праці осіб, причетних до середовища УРДП та братських організацій, фінансово допомагати газеті „Українські вісті", яка в той час ще виходила в Німеччині, а 1978 року була перенесена до Дітройту.

Головами Фундації були за всі роки Галина Воскобійник (1975-1982, 2003-2004, 2008 року і дотепер), Анатолій Лисий (1982-2000, 2004-2008 роки) та Олександер Скоп (2000-2003 роки).

Після проголошення Незалежности України існування партії УРДП, яку 2000 року переназвано на Українську демократично-республіканську партію (УДРП) вирішено припинити, водночас видавання газети „Українські вісті", а всі зібрані Фундацією фонди спрямувати для закріплення Української держави. За роки незалежности України Фундація видала на видання книг в Україні близько 2 млн. дол.

У 2012 році члени та прихильники Фундації прислали на її діяльність в Україні близько 60 тис. дол. Прізвища жертводавців та суму пожертв Фундація подавала на сторінках „Бюлетеня Фундації" та на сторінці Фундації щомісяця в „Свободі" – газеті Українського Народного Союзу.

Загалом видано на різні цілі в Україні та діяспорі близько 100 тис. дол. Фундація щорічно висилає в Україну до Ліґи українських меценатів, членом якої є Фундація, 5,000 дол. на конкурси української мови, що відбуваються в різних містах України. Вислано в Україну гроші на видання книги Івана Дзюби „У світі образів та ідей", двотомника „Маловідоме про Івана Багряного", книги Олександра Шугая, брошури про Крути до музею в цьому місті, брошур, виданих газетою „Літературна Україна" (довідник для учителів України, „Єдина нація – єдина державна мова", статті до 85-річчя „Літературної України"), книги Левка Хмельковського „Чорна хмара над Україною. До 75-річчя Великого терору в Україні", Миколи Сніжка „Берег надії Василя Симоненка", книги про Голодомор 1932-1933 років „Діяспора пам'ятає", яку готує видавництво „Бористен". Також вислано 4,000 дол. на конкурси молоді з української мови в Дніпропетровську, які спонзорує родина Гнипів, а проводить видавництво „Бористен".

Передано фінансову допомогу для Товариства української мови в США, яке очолює Віра Боднарук, для газет „Літературна Україна", „Голос Просвіти" в Кривому Розі, „Світ-Інфо" в Чернігові, журналів „Універсум" в Львові, „Березіль" та „Журавлик" в Харкові, „Бористен" в Дніпропетровську. Поважні суми вислано для сиріт, на ліки, стипендії для студентів та на придбання фотоапарата одному з журналістів.

Вислано багато пакунків з книгами та журналами в Чернігів, Вінницю, Одесу, Рівне та Київ. В Національний університет „Острозька академія" вислано всі річники журналів „Нові дні" та „Молода Україна" (журнал Об'єднання Української Демократичної Молоді) разом з іншими книгами.

На поширення будинку для користування Школою українознавства та на сходини і проби філії ОДУМ у Чикаго при парафії св. Андрія в Блумінґдейлі член Фундації Іван Яресько прислав 10 тис. дол., а компанія, де він працює, долучила таку ж суму для цієї мети.

По 2,000 дол. Фундація дала на створення фільму „Розповідь про капелю бандуристів ім. Тараса Шевченка" та на фільм режисера Юрія Лугового „Окрадена земля".

Надано допомогу Світовій раді Наукових Товариств ім. Шевченка для підтримкм НТШ в Україні, Українській Вільній Академії Наук, де зберігаються архіви Фундації, Фундації „США-Україна", Острозькій академії та Фундації Києво - Могилянської академії.

Дякуємо за підтримку Фундації

Від часу появи попереднього числа сторінки Фундації ім. Івана Багряного прислали пожертви такі особи: 1,100 дол. – Оксана Мостович для журналу „Березіль" в Харкові; по 1,000 дол. – Віра і Богдан Боднаруки для Товариства української мови та Володимир Могучий для бюлетеня „Наша Церква Київський Патріярхат", 300 дол. – Галина й Олексій Вокобійники; по 200 дол. – Петро Китастий (з них по 40 дол. на пресовий фонд „Бористен" та для сиротинця на свята та 120 дол. на передплату журналу для трьох осіб в Україні на два роки), Олександер Полець (з них 100 дол. для Фундації, 40 дол. на пресфонд „Бористену" та 60 дол. для трьох передплатників в Україні) та Петро Гурський (з них по 100 дол. для Києво-Могилянської академії та Острозької академії); 100 дол. – Анатолій Брантон для сиріт в Дніпропетровську, по 50 дол. – Марія Малий, Антон Філімончук для сиріт, Софія Петруша на видання книги „Діяспора пам'ятає", Григорій Білоус (з них по 25 дол. на книгу «Діяспора пам'ятає" та сиріт в Дніпропетровську), Олександер Власенко для сиріт, Микола і Галя Дупляки на книгу „Діяспора пам'ятає" та Ольга Кондратюк на цю книгу.

Управа Фундації щиро дякує всім жертводавцям й прохає й далі підтримувати Фундацію своїми пожертвами, щоб вона могла допомагати сиротам, студентам, у виданні вартісних книг на теми маловідомі українцям, журналам і газетам, що популяризують й обороняють українську мову, історію та культуру.

Дописи і листи до Фундації
ім. Івана Багряного,
членські внески і пожертви
просимо посилати на адресу:

Bahriany Foundation
811 S. Roosevelt Ave.
Arlington Heights, IL 60005 USA

Сторінку редагує Олексій Коновал.

Як українці...

(Закінчення зі стор. 6)

земних робітників. Платня становила 30 відс. платні німецького робітника, з чого більша частина йшла на оплату харчування і житла. Норми харчування були найнижчими серед решти категорій чужоземних робітників у Німеччині. Карні санкції за трудові та політичні провини включали широкий спектр заходів – від тілесних покарань до відправлення на кілька тижнів до карного чи концентраційного табору. За статеві контакти „остарбайтера" з німкенею — смертна кара для партнера і концтабір для жінки. За спробу втечі „остарбайтери" карались смертю або ув'язненням у концтаборі.

Упродовж війни законодавство щодо східніх робітників змінювалося. Наприкінці 1942 року їм дозволили листуватися з рідними (надсилати дві листівки на місяць), з листопада 1943 року – виходити за межі табору з дозволу керівництва, наприкінці 1944 року норми харчування вихідців з СРСР були прирівняні до норм інших чужинців.

„Остарбайтери" носили обов'язкові дискримінаційні відзнаки „OST". У червні 1944 року їх замінили на національні відзнаки (для українців – тризуб). Більшість „остарбайтерів" після закінчення війни була насильно репатрійована в СРСР, де майже всіх звинувачено у „зраді батьківщини" і репресовано.

Упродовж Другої світової війни на території нацистської Німеччини, її союзників та на окупованих Райхом землях працювало приблизно 13.5 млн. чоловіків, жінок і дітей з 26 країн Европи. З них понад 4.5 млн. були військовополоненими та 8.5 млн. становили цивільні робітники і в'язні концентраційних таборів. Жителі окупованих територій Радянського Союзу становили в Райху найбільшу групу чужоземців. Так у серпні 1944 року в німецькій економіці працювало понад 7.8 млн. чужоземних цивільних та військовополонених, з яких майже 3 млн. були доставлені з СРСР. Станом на 1 березня 1946 року, за обчисленнями Цивільної комісії обліку жертв злодіянь німців на території СРСР, з України було вивезено 2,023,112 осіб, загалом з СРСР – 3,998,796 робітників, то українці становили одну з найчисельніших груп чужинців, які працювали в Райху.

Повернення на батьківщину

Після завершення бойових дій в Европі більшість примусових робітників зі Сходу деякий час перебувала в таборах переміщених осіб у Західній Німеччині. Згідно з міжнародними угодами між союзниками по антигітлерівській коаліції (Радянським Союзом, США та Великобританією), ухваленими на Ялтинській та Потсдамській конференціях у 1945 році, повернення (репатріяцію) до СРСР було оголошено обов'язковим для всіх громадян, які до 1939 року мешкали в СРСР.

За даними Комісії у справах репатріяції при Кабінеті міністрів Української РСР, на 1950 рік в Україні було зареєстровано 1850 репатріянтів, серед яких значна кількість колишніх примусових робітників. Ті з них, хто не побажав повертатися до Радянського Союзу і змогли уникнути примусової репатріяції, склали третю хвилю еміґрації з України.

У 1946 році Міжнародний військовий трибунал у Нюрнберзі визнав нацистську практику вигнання та примусової праці чужоземців як злочин проти людяности і грубе порушення норм міжнародного права. В 1994 році німецький уряд виділив значні матеріяльні фонди для компенсації колишнім „остарбайтерам".

Під потужним міжнародним тиском у вересні 2000 року в Німеччині був створений Фонд „Пам'ять, відповідальність та майбутнє", в якому взяли участь не лише держава, а й промислові кола Німеччини. Завданням Фонду стала виплата не гуманітарної допомоги, а саме компенсації колишнім примусовим робітникам. За результатами діяльности Фонду до червня 2007 року (коли офіційно було завершено виплати) 1.6 млрд. людей в понад 100 країнах світу отримали загалом 4.37 млрд. евро.

В Україні фонд „Взаєморозуміння і примирення" здійснив виплати 471 тис. претендентам, зокрема колишнім „остарбайтерам" та їх спадкоємцям у розмірі 867 млн. евро. Суми виплат українцям при цьому були в п'ять разів менші, ніж, наприклад, полякам.

В Україні правові, економічні та організаційні засади державної політики стосовно колишніх „остарбайтерів" реґулюються законом „Про жертви нацистських переслідувань", який був ухвалений Верховною Радою України у березні 2000 року. У зв'язку з 70-річчям початку насильного вивезення мирного населення з території окупованої України на примусові роботи, урядом України 1 серпня 2012 року ухвалив національний плян заходів на 2012-2013 роки.

НОВИНИ З УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Відбулась інавґурація Школи біоетики

ЛЬВІВ. – 24 жовтня відбулось відкриття навчального року в Школі біоетики Українського Католицького Університету (УКУ). З промовою виступив перший проректор УКУ Тарас Добко. Нових учасників програми вітали випускники та викладачі школи, зокрема директор Інституту медичного і фармацевтичного права та біоетики Академії адвокатури України Радмила Гревцова.

Щороку Школа біоетики УКУ залучає найкращих викладачів з України, Італії, Канади, Німеччини, Бельгії та Австрії. На річній сертифікатній програмі з біоетики викладають о. Вальтер Шауп (Австрія), о. Мавріціо Фаджоні (Італія), Володимир Шеремета (експерт у галузі екології), Р. Гревцова, Ігор Герич (професор хірургії Львівського національного медичного університету), д-р Юрій Мончак (Канада) та інші.

Цього року на базі Тернопільського державного медичного університету ім. Івана Горбачевського Школа біоетики УКУ спільно з Комісією у справах душпастирства охорони здоров'я Української Греко-Католицької Церкви започаткувала сертифікатну програму з біоетики „На службі охорони життя". Учасниками першого набору у Тернополі стали 25 осіб – лікарі, медичні сестри, капеляни.



Відкриття навчального року в Школі біоетики Українського Католицького Університету.

Зустріч Владики Любомира Гузара з студентами

24 жовтня Владика Любомир Гузар зустрівся з студентами та працівниками Українського Католицького Університету (УКУ) в Колегіюмі ім. Йосифа Сліпого.

Він закликав студентів прикладати більше зусиль, щоб краще розуміти свою віру. Єпископ-емерит закликав також студентів пізнавати себе, усвідомлювати свої таланти, бачити поруч ближнього, щоб творити суспільство.

Владика Л. Гузар також торкнувся питання об'єднання Церков. „До об'єднання ще дуже далеко, але вже перші кроки зроблено – ми спілкуємося, разом молимося. Перший крок – шанувати один одного. Другий – пізнати один одного. Сьогодні процес об'єднання наростає, усе залежить від нас, наскільки ми хочемо об'єднання", – наголосив він на зустрічі.


Владика Любомир Гузар серед студентів та працівників Українського Католицького Університету.

Владика Борис Ґудзяк – на „Бізнес-Credo"

Ректор Українського Католицького Універстету (УКУ) Владика Борис Ґудзяк зустрівся з підприємцями в дискусійному клюбі „Бізнес-Credo" Львівської бізнес-школи УКУ. Зустріч „Як переможно пережити час політичних викликів" модерувала журналістка Тетяна Даниленко.

На запитання, як практично можна боротися з апатією, Владика відповів: „Просто робіть добре свою справу. Цьогорічне гасло УКУ: „Візьми і зроби". Нам не слід перекидати свою відповідальність на державу, треба бути готовими брати її на себе, інакше не відбудуться бажані зміни".

В Україні, на думку Владики, важливо виробляти культуру закону і права, завдяки якій і політична, і соціяльна культури можуть дозріти до нового типу спілкування.

Гостями попередніх зустрічей були відомий польський режисер Кшиштоф Занусі, проректор УКУ Мирослав Маринович, Кардинал Любомир Гузар, історик та публіцист Ярослав Грицак, видавець та поет Іван Малкович.

Прес-служба УКУ

Просвітянин пройшов від Запоріжжя до Києва

Галина Єгорова

ЗАПОРІЖЖЯ. – 9 листопада 2012 року, в День української писемности та мови, з Запоріжжя до Києва з акцією „Січовий шлях „Просвіти" вирушив голова правління Запорізького обласного об'єднання „Просвіта" ім. Тараса Шевченка, член Січового духовного братства Олег Ткаченко. Він вирішив пройти відстань 560 кілометрів за 29 днів, відвідавши близько 100 населених пунктів, і прибути до головної пошти Києва 8 грудня, в день 144-річчя створення „Просвіти".

Мета акції – принести з Запоріжжя до Києва дух Хортиці і зареєструвати в секретаріяті новообраної Верховної Ради вимогу поставити надійний заслін розпалюванню міжнаціональної ворожнечі. Основне гасло акції – „Ми українці – незалежно від національної, політичної та релігійної приналежности".


Олег Ткаченко починає „Січовий шлях".

Шлях пролягав Запорізькою, Дніпропетровською, Полтавською, Кіровоградською, Черкаською та Київською областями. У кожному населеному пункті відбувалися зустрічі та збір підписів на підтримку вимоги. Перша зустріч відбулася 11 листопада біля пам'ятника Тарасові Шевченкові в Дніпропетровську.

Активісти та прихильники Дніпропетровської організації „Просвіти" ім. Т. Шевченка піснею „Ой, у лузі червона калина" зустріли О. Ткаченка біля центрального міського парку. На вічу, що відбулося після привітання, він запевнив присутніх, що отримав позитивний заряд від зустрічі, яка додасть наснаги на подальшому шляху.

Наступного дня шлях простелився до Дніпродзержинська. На трасі 20 робітників шляхової служби, зробивши перерву, вислухавши прочитані вимоги, вишукалися в чергу, щоб залишити свої підписи під документом.

У Дніпродзержинську відбулася зустріч з громадськими діячами та просвітянами біля пам'ятника Т. Шевченкові, де О. Ткаченка привітав жіночий ансамбль „Кам'янчанка" просвітянського хору „Благовість", який виконав декілька пісень.

Наступна зустріч відбулася у Верхньодніпровську 13 листопада.

8 грудня, саме в день 144-річчя Всеукраїнського товариства „Просвіта" ім. Т. Шевченка, О. Ткаченко успішно завершив свій 29-денний піший похід у столиці України. Подолавши відстань у 600 кілометрів і відвідавши близько 100 міст і сіл, він постав перед киянами.

На Майдані Незалежности однодумці радо вітали усміхненого кремезного 47-річного козака у теплій камуфляжній куртці, армійських черевиках з важким наплечником, прикрашеним державним прапорцем.


На Майдані Незалежности Києва однодумці радо вітали Олега Ткаченка. (Фото: Галина Єгорова)

Українці Словаччини...

(Закінчення зі стор. 4)

Серед приємних новин, що пролунали на конференції – відкриття центру української культури, який невдовзі постане в історичному ядрі Пряшева. Місцева влада виділила Союзові русинів-українців Словаччини під символічну оренду великий будинок неподалік головного театру. У цій міжвоєнній приватній віллі за соціялізму був районний відділ культури.

Оскільки в Ужгороді виділили кількаповерхове приміщення для школи зі словацькою мовою навчання та центр словацької культури, то постала симетрична відповідь і пряшівської влади. Уже знайдено фонди для внутрішнього ремонту та упорядкування обох центрів. І через рік-два українські організації та редакції у Пряшеві нарешті зможуть зажити в гарних умовах під одним дахом. І це вселяє надію, що українство зможе подолати хвилю національного нищення.

Однак, не встигли ми натішитися, як вже доходять чутки про можливе закриття катедри української мови та літератури у Пряшівському університету (до речі, єдиної у Словаччині!). Це при тому, що катедра словацької філології в Ужгороді навпаки – переживає розквіт.

Коли вже нарешті українці Словаччини зможуть жити не в ситуації тривалої облоги, а спокійного і врівноваженого життя, як і належиться мешканцям демократичної Европи?

Ужгород

Помер провідник УНО в Канаді

Ярослав Стех

ТОРОНТО. – 18 грудня 2012 року помер Петро Ковальчик – видатний український діяч, провідник Українського Національного Об'єднання в Канаді, чесна і надзвичайно благородна людина. Це болісна й гірка, непоправна втрата для родини, для України і всіх, хто особисто знав працю і діяльність П. Ковальчика.

Він народився 29 вересня 1946 року у Волі Кривецькій на Перемищині. Батько мали невелике рільниче господарство. Однорічною дитиною в 1947 році під час акції „Вісла" був депортований з родиною на Ольштинщину.

В 1960-1965 роках П. Ковальчик закінчив початкову школу і вступив навчання до українського педагогічного ліцею в Бартошицях. Після ліцею продовжив навчання заочно в Білостоцькій Політехніці, де в 1979 році отримав спеціяльність інженера-механіка.

Працю П. Ковальчика можна умовно поділити на два етапи: час перебування у Польщі та в Канаді. Після завершення ліцею він був направлений у початкову школу в Молтайни, де працював три роки, вчив дітей, батьки яких були викинуті з рідної землі на поталу і на польонізацію. Копіткої працею прищеплював П. Ковальчик своїм учням цінності, які мали вплив на національну свідомість дітей. Він викладав в школі фізику, хемію, українську мову та провадив фізичне виховання.

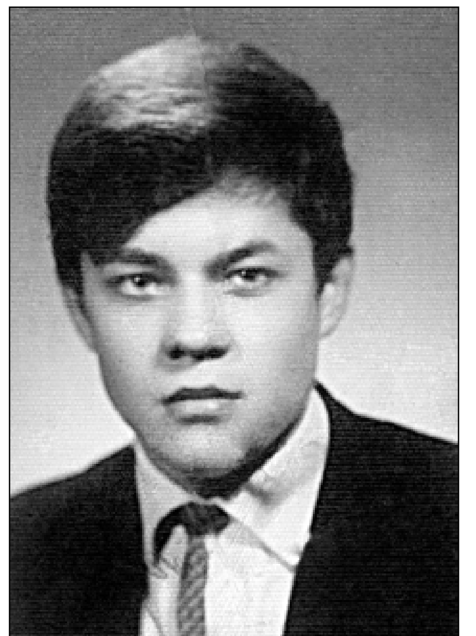
У 1970 році він перейшов працювати в закладі електротехнічного устаткування в Кентшині, де включився в культурно-освітню працю Українського суспільно-культурного товариства (УСКТ), допомагав провести III Фестиваль української пісні і танцю в Кентшині. В 1970 році одружився з Софією Ліствонь. У їхній сім'ї прийшло на світ троє дітей – Ганна, Ярослав і Григорій.

У 1981 році П. Ковальчик отримав запрошення від брата Володимира і емігрував до Канади, де включився в громадське життя української діяспори. Працював механіком, був автором багатьох проєктів та удосконалень. За свою працю був декілька разів нагороджуваний спеціяльними відзначеннями.

П. Ковальик був довголітнім головою Українського Національного Об'єднання на території західної частини Торонто, належав до Всеканадського правління цієї організації. Контролював роботу „Рідної школи" та курсів українознавства в Торонто. У 2008 році П. Ковальчик був головою організаційного комітету з відзначення 75-річчя „Рідної школи", заступником голови Земляцтва „Перемищина" в Канаді з осідком в Торонто, головою єдиного в Канаді Українського мисливсько-рибальського клюбу „Беркут", який відзначив у 2009 році своє 45-річчя.

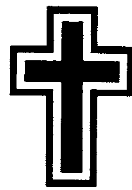
За віддану громадську роботу в 2005 році був він відзначений медалею уряду провінції Онтаріо.

П. Ковальчик брав активну участь у роботі Комітету прихильників Української Православної Церкви Київського патріярхату. Був також відомим меценатом. П. Ковальчик успішно очолював Стрілецьку громаду при УНО Торонто-Захід. Від 1996 року він займався поширенням тижневика „Наше Слово" в Канаді, а в останньому році свого життя взяв на себе обов'язок поширювати журнал „Бористен", що виходить в Дніпропетровську.


Петро Ковальчик в молоді роки.

Діяспора і весь український народ зазнали значної втрати з приводу передчасної смерти П. Ковальчика. Він був великим працелюбом, залишив по собі добрий слід та вдячну пам'ять. Поховали П. Ковальчика 21 грудня 2012 року з почестями на цвинтарі св. Володимира в Оквілі, біля Торонто.

Вічна йому пам'ять!



Ділимося сумною та болючою вісткою, що в неділю, 23 грудня 2012 року, відійшов у вічність на 89-му році життя, наш найдорожчий Муж, Тато і Дідуньо

св. п.

Богдан Фостяк

Панахида відбулася 27 грудня 2012 року в похоронному заведенні Sunland Mortuary Lakeside Chapel.

Похорон відбувся в п’ятницю, 28 грудня 2012 року, в Українській католицькій церкві Успення Пресвятої Богородиці, Phoenix, Arizona, а опісля на цвинтарі Sunland Memorial Park and Mortuary, Sun City, Arizona.

У безмежному смутку залишилися:
дружина - Володимира
син - Олег з дружиною Катрусею, дітьми - Dr. Larissa Allen, Tanja Lawson, та внуками - Tyler, Connor, Alyssa
син - Ростислав з дружиною Марґаретою, дітьми Christopher, Matthew, Tracey, та внуками -Jack, Ryan, Magen
ближча і дальша родина в Америці й Україні.

Вічна Йому пам’ять!

Замість квітів родина просить складати пожертви на Шпиталь ім. Митрополита Андрія Шептицького, вул. Озаркевича 4, Львів 79000, Україна.



Ділимося сумною вісткою, що 16 грудня 2012 року, відійшла у вічність на 93-му році життя,

св. п.

Тетяна Васильченко Дідошак

Покійна пережила тяжкі події XX століття - голод 1933 року, Другу світову війну, та іміґрацію до Америки. Незважаючи на втрату свого лікарського диплому, все одно працювала у шпиталі, а коли переїхала до Ню-Йорку помагала виховувати своїх внуків.

Залишилися у смутку:
донька - Зеновія
внуки - Данило і Таїса
родина по чоловікові: - Лариса Пащук з чоловіком, дітьми і внуками
- Дарія Чайковська з чоловіком, дітьми і внуками
- Зорянна Домбчевська
Вічно Тобі вдячна дуже мала родина Васильченків у Харкові.

Вічна Їй пам’ять!

Замість квітів, просимо складати пожертви на Пам’ятник Голодомору на руки Комітету при УККА:

Holodomor Memorial Committee, UCCA,
203 2nd Ave
New York, NY 10003



У глибокому смутку повідомляємо рідних,
друзів, і українську громаду
що в неділю 30-го грудня 2012 р.
відійшов у Вічність наш дорогий
чоловік, тато, дідо, і брат

св. п.

інж. Макар Копаниця

довголітній дяк при парафії
св. священомученика Йосафата
в Трентоні, Ню Джерзі,
нар. 1-го лютого 1927 року
у Шляхтинцях, Тернопільщина.

Похоронні відправи відбулися 4-го січня 2013 року
в Українській католицькій церкві
св. священомученика Йосафата
в Трентоні, Ню Джерзі.
Тіло Покійного спочило на цвинтарі
св. Марії в Трентоні, Ню Джерзі.

Залишені у смутку:

дружина –	Дарця
син –	Орест з дружиною Діянною
син -	Петро з дружиною Пеґі
дочка -	Марта з мужем Романом Юзенівом
дочка -	Тереса з нареченим Robert Belknap
внуки -	Адріян, Олесь, Roseanne, Louis, Sherry, Vincent
брат -	Стефан з дружиною Джекі з родиною
сестра -	Зеня з родиною

дальша родина в США і в Україні

Вічна Йому пам’ять!

Ласкаво просимо скласти пожертви в пам’ять Покійного на:

• Українську Католицьку Церкву св. священомученика Йосафата, 1195 Deutz Avenue, Trenton, NJ 08611,

або на

• Alzheimer’s Association NJ Central Regional Office, 196 Princeton – Hightstown Rd., Bldg. 2, Suite11, Princeton Junction, NJ 08550.



З глибоким жалем ділимося вісткою,
що в неділю 6 січня 2013 р.
на 61-му році життя
відійшла у вічність

св. п. Христина „Тиня“ Баранецька

У смутку залишилися:

мама	Тамара Гординська
чоловік	д-р Микола Баранецький
доньки	Миколая Нинка з чоловіком Марком
	Ляриса Raphael з чоловіком Michael
внуки	Лукаш Нинка
	Тереня Нинка
сестри	Оленка Юрчук з чоловіком Іренеєм і родиною
	Ксеня Гапій з чоловіком Ігорем і родиною
тесті	Володимир і Христина Баранецькі
шурин	д-р Адріян Баранецький з дружиною д-р Лесею і родиною
кузинка	Ляриса Гординська з чоловіком Chris Toliver

Панахида і Парастас відбулися у вівторок, 8 січня
в похоронному заведенні *Lytwyn & Lytwyn, Union, NJ.*
Похоронні відправи відбулися в середу, 9 січня
в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н.Дж.

Вічна Їй пам´ять!

Замість квітів на могилу Покійної просимо складати пожертви на:

St. John’s Ukrainian Catholic Charitable Fund
719 Sanford Avenue, Newark, NJ 07106
або
St. John’s Feed the Hungry
P.O. Box 200147, Newark, NJ 07102



Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями,
що 3 січня 2013 року відійшов у вічність дорогий
Муж, Стрийко і Шваґер

св.п.

Богдан Зенон Гайдучок

нар. 4 червня 1930 року в місті Рудки, Україна

Похоронні відправи відбулися 5 січня 2013 року
в Українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя
в Нюарку, Н.Дж.

У глибокому смутку залишилися:

дружина:	- Ліда (з дому Фірчук)
братова:	- Ніна
братанки:	- Юрій з родиною
	- Леонід з родиною
	- Лев з родиною
братаниця:	- Ніна Голл з родиною
шваґрова:	- Люба Фірчук

Родина та приятелі в Америці та Україні.

Вічна Йому пам’ять!

Родина просить про молитви за душу покійного
та щиро дякує за пожертви, які можна складати на

The Ukrainian Museum
222 East 6th Street
New York, NY l0003

або на

St. John the Baptist
Ukrainian Catholic Church
719 Sanford Ave.
Newark, NJ 07106







У глибокому смутку повідомляємо,
що 17 грудня 2012 року відійшов у вічність

св. п.

Любомир Запар

нар. в с. Кривенька, Україна.

До США прибув у 1947 році з батьками Іваном і Дарією, вуйком Петром, братом Александром та сестрою Звениславою.

Похорон відбувся 19 грудня 2012 року на Timber Ridge ARP Cemetery у Лексинґтоні, Вірджінія, поруч з першою дружиною Кані.

Любомир був доброю та зичливою людиною, поважаною всіма, хто Його знав.

У смутку залишилися:

дружина	- Линда з дітьми Лісанд та Камеран
мама	- Дарія Запар Барон
брат	- Александер з родиною
сестра	- Звенислава Запар Клем з родиною
син	- Григорій з дружиною Стейсі та дітьми Маді і Калин
донька	- Вірджінія Запар Коген з чоловіком Скатом та дітьми Елізою і Квин.

Дальша родина в Україні та численні друзі у Вірджінії.

Вічна Йому пам'ять!

Неділя, 20 січня 2013 року
Варен, Миш.

Річні загальні збори **175**-го Відділу УНС – тов. св. Миколая відбудуться о год. 1:00 по пол. в залі Українського Культурного Центру, 26601 Ryan Rd., Warren, MI.

Запрошуємо всіх членів до численної участи.

За управу Відділу,
д-р Александер Серафин – голова